

ET

ET

ET

EUROOPA KOMISJON

Brüssel, 6.10.2010
KOM(2010) 546(lõplik)

**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA
MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE**

**Euroopa 2020 – strateegiline juhtalgatus
Innovaatiline liit**

SEK(2010) 1161

Kokkuvõte

Ajal, mil riikide eelarved on pingelised, rahvastiku struktuuris toimuvad suured muutused ja ülemaailmne konkurents kasvab, sõltub Euroopa konkurentsivõime, samuti meie suutlikkus luua miljoneid uusi töökohti kriisi ajal kaotatute asemele ning ennekõike meie tulevane elatustase sellest, kui kiiresti ja põhjalikult me suudame uuendada oma tooteid, teenuseid, äritegevust ning sotsiaalseid protsesse ja mudeleid. Seepärast on just innovatsioon Euroopa 2020. aasta strateegia keskmes. Innovatsioon on meie jaoks ka parim viis tegeleda tulemuslikult suuremate ühiskonna ees seisvate probleemidega, nagu kliimamuutused, energia- ja ressursinappus, tervishoiu ja vananemise kvaliteet, mis muutuvad päev-päevalt põletavamaks.

Euroopal on potentsiaali küllaga. Meil on maailmas tipptasemel teadlasi, ettevõtjaid ja tootjaid ning ainulaadne tugevus meie väärtuste, traditsioonide, loovuse ja mitmekesisuse näol. Me oleme hoogsalt liikunud maailma suurima siseturu loomise suunas. Euroopa ettevõtted ja kodanikkond on tegusad nii tärgava majandusega riikides kui ka arengumaades üle kogu maailma. Paljud maailma muutnud uuendused pärinevad Euroopast. Aga meil on võimalik – ja meil tuleb – teha rohkem. Kiirelt muutuv maailmamajanduses peame me võimendama oma tugevaid külgi ning otsustavalt tegelema nõrkustega:

- teadmusbaasi alarahastatus; teised riigid nagu USA ja Jaapan investeerivad sellesse valdkonda rohkem ja Hiina vähendab kiiresti vahet;
- ebarahuldavad raamtingimused alates viletsatest rahastamisvõimalustest ja intellektuaalomandi õigustega seotud suurtest kuludest kuni aeglase standardimise ja riigihangete ebaefektiivse kasutamiseni. See on tõsine puudus, sest ettevõtjatel on rohkelt võimalusi investeerida ja tellida teadusuuringuid mujal maailmas;
- liiga palju killustatust ja kulukat dubleerimist. Meil tuleb oma ressursse tõhusamalt kasutada ja jõuda arvestatava kaalukuseni.

ELi ja liikmesriikide jaoks on ehk keerulisim ülesanne muuta oma innovatsiooni-käsitlus tunduvalt strateegilisemaks. Sel juhul saaks innovatsioonist üldpoliitiline eesmärk, mille puhul perspektiiv on keskpikk või pikaajaline, kõik poliitilised ja rahalised vahendid ning meetmed teenivad innovatsiooni toetamise eesmärki, ELi ja liikmesriikide/piirkondade tegevuspõhimõtted on hästi ühitatud ja vastastikku toetavad ning – mis pole sugugi vähemtähtis – strateegiline tegevuskava koostatakse kõrgeimal poliitilisel tasandil, kus selle täitmist ka pidevalt jälgitakse ja püütakse lahendada kitsaskohad.

Innovaatiline liit eeldaks just sellist julget, integreeritud ja strateegilist käsitlust, kasutades ära ja võimendades meie tugevaid külgi uudsel ja looval viisil ning kindlustades ühtlasi majandusalust, mis toetaks elanikkonna vananedes meie elukvaliteeti ja sotsiaalset mudelit. Tavapärase tegevuse jätkumine tähendaks konkurentsieeliste järkjärgulist kadumist ning Euroopa pidevalt kahaneva rolliga leppimist.

Innovaatilise liidu tekkimise aluseks on järgmised põhipunktid.

- 1. Ka siis, kui eelarve on piiratud, tuleb ELil ja liikmesriikidel jätkuvalt investeerida haridusse, teadus- ja arendustegevusse, innovatsiooni ja IKTsse. Neid investeeringuid tuleks võimaluse korral mitte üksnes kaitsta kärpmete eest, vaid ka suurendada.**

2. Samal ajal tuleks teha ümberkorraldusi tulude ja kulude tasakaalu hoidmiseks ja killustatuse vähendamiseks. Side EL ja riiklike teadus- ja innovatsioonisüsteemide vahel peab olema parem ja nende tegevus tulemuslikum.
3. Meie haridussüsteeme tuleb kõigil tasanditel ajakohastada. Tipppädevus peab veelgi rohkem muutuma juhtmotiiviks. Meil on vaja rohkem maailmatasemel ülikoole, suurendada ja parandada oskusi ning meelitada ligi maailma tippvõimekust.
4. Teaduritel ja uuendajatel peab olema kogu ELi ulatuses sama lihtne tegutseda ja koostööd teha kui oma riigi piirides. Euroopa teadusruum peab välja kujunema nelja aasta jooksul, mis loob raamistiku teadmiste tõepoolest vabale liikumisele.
5. Lihtsustada tuleb juurdepääsu ELi programmidele ja suurendada nende võimendavat toimet erasektori investeringute suhtes, kaasates selleks Euroopa Investeeringupanga. Euroopa teadusnõukogu roll peab kasvama. Suurendada tuleks ka raamprogrammide rahalist osalust kiiresti kasvavate VKEde toetamises. Arukast piirkondlikust spetsialiseerumisest lähtuva üle-euroopalise teadus- ja innovatsioonivõimekuse väljaarendamiseks tuleks täiel määral kasutada Euroopa Regionaalarengu Fondi.
6. Teadusuuringud peaksid tulemuseks andma rohkem uuenduslikke lahendusi. Koostööd teadusmaailma ja ärimaailma vahel tuleks toetada, eemaldada selle teelt takistused ja luua stiimulid.
7. Kõrvaldada tuleb viimasedki tõkked, mis ei lase ettevõtjatel ideesid turule tuua, ning tagada: parem juurdepääs rahastamisel, eelkõige VKEdele, mõistlike kuludega tehingud intellektuaalomandi õigustega, arukamad ja ambitsioonikamad eesmärgid ja reguleerimine, kiirem ühilduvate standardite kehtestamine ning mahukate hanke-eelarvete strateegiline kasutamine. Esimese kiire sammuna tuleb enne aasta lõppu kokkuleppele jõuda Euroopa standardi osas.
8. Käivitada tuleb Euroopa partnerlussuhted innovatsiooni vallas, et kiirendada uuenduslike lahenduste uurimist, arendamist ja turule viimist peamiste ühiskonna ees seisvate probleemide lahendamiseks, koondada asjatundlikkust ja ressursse ning turgutada ELi tööstuse konkurentsivõimet, alustades täisväärtusliku eluperioodi pikendamisest.
9. Paremini tuleks ära kasutada meie disaini potentsiaal ja loovus. Meil tuleb asuda sotsiaalse innovatsiooni etteotsa. Avaliku sektori innovatsioonist tuleb kujundada parem arusaam, edukad algatused tuleks üles leida ja nähtavaks teha ning edenemisele seada võrdlusalused.
10. Me peame tegema rohkem koostööd partneritega rahvusvahelisel tasandil. See tähendab juurdepääsu avamist meie teadus- ja arendusprogrammidele ning samaväärsete tingimuste tagamist väljaspool ELi. See tähendab ka ELi ühisrindede loomist, et vajaduse korral oma huve kaitsta.

See on innovaatilise liidu põhiolemus. Eeldatavad tulemused on märkimisväärsed: viimaste hinnangute kohaselt võib aastaks 2020 eesmärgiks seatud 3 % eraldamine ELi SKPst teadus- ja arendustegevusele luua 2025. aastaks 3,7 miljonit töökohta ning suurendada SKPd 800 miljardi euro võrra aastas¹. Selle teostamine nõuab täielikku ja pidevat toetust Euroopa Ülemkogult, Euroopa Parlamendilt, liikmesriikide valitsustelt, äriühingutelt, riigiasutustelt, teadustöötajatelt ja avalikkuselt.

Innovaatilise liidu puhul on olemas nägemus, tegevuskava, selge ülesannete jaotus ja toimiv järelevalvemenetlus. Euroopa Komisjon teeb kõik vajaliku, et innovaatiline liit muutuks tõelisuseks.

¹ P. Zagamé (2010) *The Cost of a non-innovative Europe*.

SISUKORD

KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE Euroopa 2020 – strateegiline juhtalgatus Innovaatiline liit SEK(2010) 1161	1
1. Sissejuhatus	6
2. Teadmusbbaasi kindlustamine ja killustatuse vähendamine	9
2.1. Tipptasemel haridus ja oskused	9
2.2. Euroopa teadusruum	10
2.3. ELi rahastamisvahendite suunamine innovaatilise liidu prioriteetidele	12
2.4. Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituut (EIT) kui innovatsioonihalduse mudel Euroopas	13
3. Heade ideede turule viimine	14
3.1. Innovaatiliste ettevõtete rahastamisvõimaluste parandamine	14
3.2. Ühtse innovatsioonituru loomine	16
3.3. Avatus ja Euroopa loominguline potentsiaal	18
4. Sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse maksimeerimine	21
4.1. Innovatsioonihüved kogu ELi jaoks	21
4.2. Sotsiaalhüvede lisamine	22
5. Jõudude ühendamise murdeliste uuenduste saavutamiseks: Euroopa innovatsioonialased partnerlused	23
6. ELi tegevuspõhimõtete laiendamine väljapoole ELi piire	28
7. Innovaatilise liidu muutmine tõelisuseks	29
7.1. Teadus- ja innovatsioonisüsteemide ümberkujundamine	29
7.2. Edu hindamine	30
7.3. Ühine kohustus luua innovaatiline liit	31
I LISA Enesehindamine Hästitoimivate riiklike ja piirkondlike teadus- ja innovatsioonisüsteemide tunnused	33
II LISA Teadus- ja innovatsioonitegevuse tulemustabel	37
III LISA Euroopa innovatsioonialased partnerlused Täisväärtusliku eluperioodi pikendamist käsitleva Euroopa innovatsioonipartnerluse katseprojekti eesmärgid ja haare	41

1. SISSEJUHATUS

Millele saab Euroopa rajada edaspidi oma konkurentsivõime, kui riikide rahandusolukorra parandamiseks püütakse ohjata eelarvedefitsiiti ja töajaline elanikkond väheneb? Kuidas suudame majanduse uuesti kasvama panna ja uusi töökohti luua? Kuidas saame Euroopa majanduse uuesti õigele teele?

Kuidas suudame lahendusi leida üha kasvavatele probleemidele ühiskonna ees, nagu seda on kliimamuutused, energiavaru, kokkukuivavad ressurside allikad ning demograafiliste muutuste mõju? Kuidas muuta paremaks inimeste tervis ja turvalisus ning varustada neid jätkusuutlikult vee ning kvaliteetse ja mõistliku hinnaga toiduga?

Ainus vastus on innovatsioon. Sellele on keskendunud ka Euroopa 2020. aasta strateegia,² milles liikmesriigid leppisid kokku juunis 2010 toimunud Euroopa Ülemkogu istungil ning mis toetab strateegia eesmärgiks seatud arukat, säästvat ja kaasavat majanduskasvu. Innovaatiline liit on üks Euroopa 2020. aasta strateegias teatavaks tehtud seitsmest juhtalgatusest. See on suunatud teadus- ja innovatsioonitegevuse rahastamise tingimuste ja kättesaadavuse parandamisele, et tagada innovaatiliste ideede muundamine toodeteks ja teenusteks, mis kasvatavad majandust ja annavad töökohti.

Innovaatilise liidu algatus on välja töötatud paralleelselt juhtalgatusega „Üleilmastumise ajastu uus tööstuspoliitika”, mille eesmärk on tagada tugev, konkurentsivõimeline ja mitmekesine tootmise väärtusahel, pidades eelkõige silmas väikesi ja keskmise suurusega ettevõtteid. See on täienduseks teistele juhtalgatustele, nagu digitaalarengu tegevuskava, noorte liikuvuse tegevuskava ning uute oskuste ja töökohtade tegevuskava. Koos innovaatilise liidu kavaga loovad need uuendustegevusele paremad eeltingimused, mis hõlmavad kiire internetiühenduse ja selle rakenduste kiiremat kasutuselevõttu, tugeva tööstusbaasi kindlustamist, haridussüsteemide tipptasemele viimist, tööturu ajakohastamist ning Euroopa tulevase tööjõu optimaalse oskusbaasi väljaselgitamist. Innovaatilise liidu algatust toetatakse ja jõutatakse ka muude poliitikavaldkondade arendamise kaudu, nagu ühtse turu taaskäivitamine ühtse turu akti (*Single Market Act*) alusel, tõhus konkurentsipoliitika ja uue kaubandusstrateegiaga tagatav parem juurdepääs kolmandate riikide turgudele.

Käesolevas teatises käsitletakse Euroopa ees seisvaid suuri pingutusi nõudvaid ülesandeid ja ühtlasi ka võimalusi kõige olulisemates valdkondades, mille lahendamine nõuab kiiret ja katkematut tegutsemist. Teatises piiritletakse selgelt põhilised tegevusliinid Euroopa, liikmesriikide ja piirkondade tasandil, mida on vaja innovaatilise liidu idee teostumiseks³.

Tegelikult on Euroopa stardipositsioon tugev. Täna on mitmed liikmesriigid maailma tippude hulgas sellistes valdkondades nagu tootmine, loovus, disain, kosmosetehnoloogia, energia- ja keskkonnatehnoloogia. Euroopas on maailma kõige innovaatilisemate hulka kuuluvaid piirkondi ning siinset majandust toetavad ühed maailma kõige dünaamilisemate hulka kuuluvad avalikud teenused ja pikk traditsioon sotsiaalse innovatsiooni alal.

Aga meil on võimalik ja me ka suudame teha rohkem. Meie investeringud teadmusbaasi on liiga väikesed – me kulutame teadus- ja arendustegevusele igal aastal SKPst 0,8 % vähem kui

² KOM(2010) 2020

³ Innovaatilise liidu algatuse raames kavandatud tegevusliinide valikut toetavad analüüsitulemused, mis on esitatud lisatud talituste töödokumendis (SEK(2010) 1160).

USA ja 1,5 % vähem kui Jaapan, alarahastatud on ettevõtete teadus- ja arendustegevus ja riskikapitaliinvesteeringud,⁴ ning meie haridussüsteem vajab reformimist. Erasektor ostab teadus- ja arendusvaldkonna teenuseid üha sagedamini tärkava turumajandusega riikidest ning meie parimad teadurid ja uuendajad on kolinud riikidesse, kus tingimused on soodsamad. Viimaste hinnangute kohaselt võib aastaks 2020 eesmärgiks seatud 3 % eraldamine ELi SKPst teadus- ja arendustegevusele luua 2025. aastaks 3,7 miljonit töökohta ning suurendada SKPd 800 miljardi euro võrra aastas⁵. Liiga vähe meie innovaatilisi VKEsid suudab kasvada suurettevõteteks. Kuigi ELi turg on maailma suurim, on see killustatud ega ole piisavalt innovatsioonisõbralik. Meie teenuste sektori osakaal on majanduses praegu küll 70 %, kuid teadmispõhistel teenustel on veel tublisti arenguruumi.

Teised riigid nagu Hiina ja Lõuna-Korea on jõudsalt vahemaad vähendanud ning muutumas kopeerijatest innovatsiooniliidriteks (vt ELi ja Hiina võrdlusandmeid II lisas). Erinevalt EList on nende lähenemisviis innovatsiooni soodustava keskkonna loomisele strateegiline.

Selline areng loob turul väga palju võimalusi ja uudse koostööpotentsiaali, kuid seab meie ettevõtteid ka märgatava surve alla. Samal ajal on Ühendriigid ja Jaapan oma innovatsiooninäitajatega ikka EList ees. Euroopa Liidul tuleb probleemidega otsustavalt tegelema asuda ning kasutada ära kogu oma märkimisväärne teaduslik ja innovaatiline potentsiaal. EL peab

- **tegelema raamtingimuste parandamisega:** rahaliste vahendite vähene kättesaadavus, patenteerimisprotsessi kulukus, turu killustatus, osaliselt aegunud regulatsioonid ja menetlused, liiga aeglane standardite kehtestamine ja võimetus kasutada riigihankeid strateegilisel viisil pidurdavad erainvesteeringute jõudmist teadusuuringutesse ja innovatsiooni ning takistavad paljude suurepärase ideede turulepääsu. Lisaks muudavad takistused ühtse turu toimimise teel raskeks turuosaliste piiriülese koostöö ning erinevatest allikatest pärit teadmiste kasutamise ja jagamise, mis on tegelikult üha rohkem eduka innovatsiooni alus;
- **vältima jõupingutuste killustumist:** riiklikud ja piirkondlikud süsteemid teadus- ja innovatsioonitegevuse vallas on seni sisuliselt ühendamata ja toimivad kõik omi radu pidi, kusjuures nende Euroopa mõõde on peaaegu hoomamatu. See toob kaasa dubleerimise ja kattuva tegevuse, mis on kulukas ja kitsastes eelarvetingimustes lubamatu. Ühitades jõupingutused ja keskendudes kõrgepädevusele ning luues toimiva Euroopa teadusruumi suudab EL teadusuuringute kvaliteeti tõsta ning suurendada Euroopa võimalusi jõuda murranguliste uuendusteni, muutes ühtlasi ideede turulejõudmiseks vajalikud investeeringud tulemuslikumaks.

Ülemaailmses kontekstis peaks eristatav olema ka ELi innovatsiooni-käsitlus, mis lähtub talle eriomasest tugevusest ja euroopalikest väärtustest. Selle nimel tuleks

- **keskenduda Euroopa 2020. aasta strateegias osutatud olulisematele ühiskonna probleemidele suunatud uuendustele,** tugevdades Euroopa juhtrolli tehnoloogia põhivaldkondades, kasutades sellest tulenevat turupotentsiaali innovaatilise ettevõtluse

⁴ ELi ettevõtete panus (SKP kuluosana) teadus- ja arendustegevusse on 66 % väiksem kui USAs ja 122 % väiksem kui Jaapanis, investeeringuid riskikapitali on 64 % vähem kui USAs ning kolmanda taseme hariduse omandajaid on 69 % vähem kui USAs ja 76 % vähem kui Jaapanis (vt II lisa).

⁵ P. Zagamé, L. Soete (2010) *The cost of a non-innovative Europe*, http://ec.europa.eu/research/social-sciences/policy-briefs-research-achievements_en.html

jaoks ning suurendades ELi konkurentsivõimet. Innovatsioon peab muutuma ELi poliitika põhielemendiks ning ära tuleb kasutada võimalused, mis avalikul sektoril on uute lahenduste turuletoomisel sellistes valdkondades nagu energeetika, veemajandus, tervishoid, ühistransport ja haridus;

- **käsitada innovatsiooni laiapõhjaliselt**, nii teaduspõhise innovatsioonina kui ka kasutajatele lisandväärtust pakkuvate ärimudelite, disaini, kaubamärkide ja teenuste uuendamisenä, milleks Euroopas on andekust küllaga. Eurooplaste loovus, kultuuriline mitmekesisus ja Euroopa loomemajanduse tugevus pakuvad hulgaliselt võimalusi, et kasutada just innovatsiooni majanduse tõusule pööramiseks ja töökohtade loomiseks, seda eriti VKEde puhul;
- **kaasata innovatsioonitsüklisse kõik asjaosalised ja kõik piirkonnad**: st mitte üksnes suurettevõtted, vaid ka VKEd kõigis sektorites, sealhulgas avalik sektor, sotsiaalne ettevõtlus ja kodanikkond (nn sotsiaalne innovatsioon); mitte ainult üksikud kõrgtehnoloogiakeskused, vaid kõik Euroopa piirkonnad ja kõik liikmesriigid, kellest igauks keskenduks eelkõige oma tugevatele valdkondadele (nn arukas spetsialiseerumine), lähtudes samas partnerluspõhimõttest Euroopa, liikmesriikide ja piirkondade vahel.

Moonutamata konkurents ja hästitoimivad konkurentsivõimelised turud on innovatsiooni põhieeldus, mistõttu tuleb jõustada ranged konkurentsieeskirjad uutele turule tulijatele juurdepääsu ja võimaluste tagamiseks.

Koos Euroopa Parlamendiga jälgib Euroopa Ülemkogu Euroopa tulemusi 2020. aasta strateegia peamistes teemavaldkondades seatud eesmärkide elluviimisel. Esimene teadus- ja innovatsioonitegevuse suutlikkuse hindamine toimub detsembris 2010. Innovaatilise liiduni jõudmine eeldab põhjalikke muudatusi. Kriisijärgne maailm sunnib Euroopat asendama innovatsioonivaldkonnas nn tavapärase tegevuse sihikärsase pürgimusega eesmärgi suunas. Et ELi majandus muutuks tõepoolest innovaatiliseks liiduks, selleks on vaja poliitilist suunamist, julgeid otsuseid ja nende otsustavat elluviimist.

Euroopa Liidu muutmine innovaatiliseks aastaks 2020 eeldab:

- **ühisvastutuse võtmist strateegilise, kaasava ja ettevõtluskeskse teadus- ja innovatsioonipoliitika loomise eest, mis aitaks lahendada raskemaid ühiskonna ees seisvaid probleeme, suurendada konkurentsivõimet ja luua uusi töökohti. Komisjon kajastab seda strateegilist lähenemisviisi innovatsioonile kõigis oma poliitikavaldkondades ja kutsub ka teisi ELi institutsioone sama tegema;**
- **teadmusbäsi suunatavate investeeringute esmatähtsaks pidamist ja kaitsmist, kuluka killustatuse vähendamist ning Euroopa ümberkujundamist selliseks keskkonnaks, mis soodustab innovatsiooni ja ideede turulejõudmist; tähtaja seadmist (2014. aasta) Euroopa teadusruumi loomise kohustuse täitmiseks;**
- **valmidust Euroopa innovatsioonipartnerlusteks, millest esimene keskenduks täisväärtusliku eluperioodi pikendamisele, et koondada ressursse ja oskusteavet lahenduste leidmiseks sotsiaalprobleemidele ning võtmeturgudel konkurentsieeliste loomiseks.**

2. TEADMUSBAASI KINDLUSTAMINE JA KILLUSTATUSE VÄHENDAMINE

2.1. Tiptasemel haridus ja oskused

Paljudes riikides üle kogu maailma on teadus- ja innovatsioonialase karjääri edendamiseks käivitatud ulatuslikud haridus- ja koolitusprogrammid. EL peab hoolitsema selle eest, et tal oleks piisavalt erialaste oskustega töötajaid, kellele pakutaks atraktiivseid töö- ja liikuvusvõimalusi valdkondade ja riikide vahel, vastasel juhul leiavad uuendustele suunatud investeeringud ja andekad inimesed koha mujal⁶.

Innovaatilise liidu loomise lähe on tiptasemel kaasaegne haridussüsteem kõigis liikmesriikides. Kuigi Euroopa põhiharidussüsteem on võrreldes paljude muude riikidega maailmas hea, jätab mitmeski liikmesriigis reaalteaduste õpetamine kõvasti soovida. Tüdrukute osakaal reaalteaduste süvaõppes on ikka veel liiga väike. Innovatsiooni vajab nüüdseks peaaegu iga eluvaldkond – koolidel tuleb noored selleks proovikiviks ette valmistada.

Sama kiire on kõrgharidusreformiga. Enamik Euroopa ülikoole ei ole andetippudele mujalt maailmast piisavalt ligitõmbavad ning vaid vähesed neist on jõudnud ülikoolide rahvusvaheliste pingeridade etteotsa. Vastuseks ülereguleerimisest ja mikrotasandi juhtimisest vabastamisele peaksid Euroopa ülikoolid võtma endale täieliku institutsioonilise vastutuse oma tulemuste eest. Ülikoolid vajavad ka oma ülesannete ja väljavaadete mitmekesistamist ning arukamat spetsialiseerumist valdkonniti.

Euroopas on teadurite osakaal elanikkonnas tunduvalt väiksem kui USAs, Jaapanis ja mõnes muus riigis. Et saavutada 3 % eraldamine SKTst teadus- ja arendustegevusele, vajab EL vähemalt miljon uut töökohta teadusuuringute vallas. Tegelikult on vaja märksa rohkem teadureid, sest paljud praegused töötajad jõuavad järgmise kümnendi jooksul pensioniikka. EL ja selle liikmesriigid peavad niisiis tegutsema, et suunata noori teadustöö alale ja pakkuda neile rahvusvaheliselt konkurentsivõimelise karjääri võimalusi. See hoiaks Euroopas oma noored ja tooks siia võimekaid noori ka väljastpoolt. Seega on teadusuuringute raamprogrammi Marie Curie nimelistel stipendiumidel oluline roll teadurite oskuste arendamisel ning neile piiriüleste liikumis- ja karjäärivõimaluste loomisel⁷. Laiemas plaanis tuleb pingutusi teha selleks, et toime tulla innovatsiooniks vajalike oskuste nappusega ja rakendada Euroopa e-oskuste kava⁸. See on oluline, kui tahetakse kiirendada innovaatiliste ärimudelite väljatöötamist ja nende rakendamist Euroopa ettevõtetes ning eelkõige VKEdes.

Ettevõtted peaksid aktiivsemalt osalema õppekavade ja doktoriõppe programmi ettevalmistamises, et nende alusel kujundatavad oskused vastaksid paremini tööstuse vajadustele, ning kasutama sel eesmärgil näiteks ülikoolide ja ettevõtjate foorumit⁹. Ülikoolides on küllaga näiteid interdistsiplinaarse lähenemisviisi kohta, mille puhul ühitatakse

⁶ Tegevuspõhimõtteid ja meetmeid, mis hõlbustavad juurdepääsu kõrgetasemelisele haridusele, hästitoimivatele tööturgudele ja oskuste arendamisele, käsitletakse Euroopa 2020. aasta strateegia juhtalgatuste „Noorte liikuvus” ja „Uute töökohtade jaoks uued oskused” raames.

⁷ <http://ec.europa.eu/research/mariecurieactions/>

⁸ Vt E-oskused 21. sajandi jaoks: konkurentsivõime, majanduskasvu ja töökohtade edendajad (KOM(2007) 496).

⁹ http://ec.europa.eu/education/higher-education/doc1261_en.htm

valdkondlikud oskused ja teadmised alates teadusuuringutest kuni finants- ja ärivaldkonnani ning loovusest ja disainist kultuuridevaheliste mõjutusteni¹⁰.

Kohustused innovaatilise liiduga seoses

1. 2011. aasta lõpuks peaksid liikmesriikidel olema valminud strateegiad **oma teadus- ja innovatsioonitegevuse eesmärkide saavutamise tarbeks piisava hulga teadurite koolitamiseks ning atraktiivsete töötingimuste kujundamiseks** riiklikes uurimisasutustes. Strateegiad peaksid täiel määral kajastama soolise võrdõiguslikkuse ja kahe karjääriga seotud vaatenurki.
2. 2011. aastal toetab komisjon praeguse ettevalmistöö alusel¹¹ **sõltumatu mitmemõõtmelise rahvusvahelise järjestussüsteemi loomist ülikoolide tulemuslikkuse võrdlemiseks**. See võimaldab välja selgitada parimate näitajatega Euroopa ülikoolid. 2011. aastal antakse edasisi soovitusi teatistes, mis käsitleb kõrghariduse ümberkujundamist ja ajakohastamist. Komisjon toetab ka äri- ja akadeemiliste ringkondade koostööd nn **teadmusühenduste** loomise kaudu, et valmistada ette **uued õppekavad lünkade täitmiseks innovatsioonialaste oskuste koolitamisel** (vt ka e-oskusi käsitlev 3. kohustus). Need ühendused aitavad ülikoolidel ajakohastuda ning liikuda interdistsiplinaarsuse, ettevõtlikkuse ja tugevamate äripartnerluste suunas.
3. 2011. aastal esitab komisjon integreeritud raamistiku **e-oskuste väljaarendamiseks ja edendamiseks, et suurendada innovaatilisust ja konkurentsivõimet**, mis lähtuks partnerlusest sidusrühmadega. See põhineb pakkumisel ja nõudlusel, üle-euroopalistel suunistel uute õppekavade koostamiseks, tööstuspõhiste koolituste kvaliteedi märgistamisel ja teadlikustamisüritustel.

2.2. Euroopa teadusruum

Olukorras, kus on tekkinud tungiv vajadus kulud ja tulud tasakaalus hoida, tuleb eriti hoolikalt vältida kulukat tegevuse kattumist ja mittevajalikku dubleerimist liikmesriikide teadustegevuses. Väga oluline on ühtse Euroopa teadusruumi loomine, kus kõik nii avalikku kui ka erasektorit esindavad osapooled saaksid vabalt tegutseda, sõlmida liite ja jõuda sellise kaalukuseni, et konkureerida ja teha koostööd maailma tasemel. Riikide esindajad ja Euroopa Komisjon on teinud tööd viies põhivaldkonnas: inimressurss, teadusprogrammid, teadusuuringute infrastruktuur, teadmiste jagamine (vt punkt 3.3) ning rahvusvaheline teadus- ja tehnoloogiaalane koostöö (vt jagu 6). Kuid Euroopa teadurid, uurimisasutused ja rahastamisstruktuurid on senini silmitsi paljude õiguslike ja praktiliste probleemidega, mis takistavad neil vabalt tegutsemast, eriti piiriülevalt. Euroopa teadusruumi loomine on õigusaktiga sätestatud. Nõukogu ja parlament on seda tungivalt soovitanud. Edenemine peaks kiirem olema ja seda tuleks suunata põhimõtete ja eesmärkide ühise raamistiku abil. EL peaks hästitoimiva Euroopa teadusruumi loomiseks seadma tähtaja (2014. aasta lõpp).

¹⁰ Hea näide sellest on uus Aalto ülikool Helsingis.

¹¹ Mitmemõõtmelise üldise ülikoolide järjestussüsteemi loomise teostatavusuuring (<http://www.u-multirank.eu>). Hinnang Euroopa ülikoolide-põhisele uurimistegevusele (http://ec.europa.eu/research/science-society/document_library/pdf_06/assessing-europe-university-based-research_en.pdf).

Teadus- ja arendustegevuse toetussüsteem on Euroopas äärmiselt keerukaks muutunud. Võimalikel kasusaajatel tuleb orienteeruda suure hulga riiklike ja piirkondlike programmide, valitsustevaheliste projektide ja kavade ning ELi rahastamismenetluste vahel. Arvutute olemasolevate rahastamisvahendite eeskirjad ja ajakavad on ühtlustamata. See tekitab ränga halduskoorma, mis pärsib piiriülest koostööd ja võib eemale peletada, eriti VKEd. Viimasel ajal sidusrühmade ja rahastamisstruktuuride osalusel tehtud töö menetluste ja tingimuste lihtsustamiseks ja üksteisega haakuvamaks muutmiseks on seega väga oluline.

Murranguliste teadus- ja uuendustulemusteni jõudmine eeldab üha kindlamalt maailmatasemel infrastruktuuri. See koondaks innovatsiooniklastritesse võimekaid inimesi kogu maailmast ning oleks ka oluline kasvulava info- ja kommunikatsioonitehnoloogialahendustele, samuti võimaldavatele tehnoloogialahendustele, nagu mikro- ja nanoelektronika, biotehnoloogia, uued materjalid ja edumeelsed tootmismeetodid. Arvestades infrastruktuuri muutumist üha keerukamaks, ulatuslikumaks ja kallimaks, tuleks selle ehitamiseks ja käitamiseks vajalikke ressursse otsida kogu Euroopast ja mõnel juhul ka maailmast. Suuri edusamme on tehtud teadustöö infrastruktuure käsitleva Euroopa strateegiafoorumi raames, kus on kokku lepitud prioriteedid ja mille vahendusel on kiirendatud suuremate infrastruktuuride rahastamist. Samuti on kõvasti edasiliikumist olnud IKT infrastruktuuride kasutuselevõtmisel teadusuuringute vallas. Et avalikud ressursid on piiratud, tuleks neid investeringuid pidada poliitiliselt esmatähtsateks ning leida uusi rahastamisvõimalusi. Lisaks peaks teadustöö infrastruktuur üha rohkem avanema tööstusvaldkonna teadurite suunas ning looma nendega partnerlussuhteid, et aidata lahendada ühiskonna ees seisvaid probleeme ja toetada ELi konkurentsivõimet.

Kohustused

4. 2012. aastal teeb komisjon ettepaneku **Euroopa teadusruumi raamistiku ja tugimeetmete kohta, et kõrvaldada mobiilsust ja piiriülest koostööd pärssivad takistused**, seades sihiks nende jõustumise 2014. aasta lõpuks. Ühise lähenemisviisi kaudu püütakse nende abil tagada:

- doktoriõppe kvaliteet, atraktiivsed töötingimused ja sooline tasakaal teadlaskarjääri puhul;
- teadlaste liikuvus riikide ja sektorite vahel, millele aitab muu hulgas kaasa avatud töölevõtmise kord riiklikes teadusasutustes ja teadlaskarjääri sarnane ülesehitus, samuti Euroopa lisapensionifondide loomise hõlbustamine;
- teadusorganisatsioonide, rahastamisstruktuuride ja fondide/sihtasutuste piiriülesed tegutsemisvõimalused, mis tagatakse muu hulgas rahastamiseskirjade ja -menetluste lihtsuse ja vastastikuse toimivusega, mille aluseks on sidusrühmade, rahastajate ja nende vastavate esindusorganisatsioonide töö;
- teadustöö tulemuste levitamine, siire ja kasutamine, muu hulgas juurdepääsu tagamisega väljaannetele ja avalikest vahenditest rahastatud uuringute andmetele;
- liikmesriikide teadustöö infrastruktuuri avamine kõigile kasutajatele Euroopas; ning
- teaduse ja tehnoloogia vallas rahvusvahelist koostööd käsitlevate ELi ja liikmesriikide strateegiate ja meetmete põhimõtteühtlus.

5. 2015. aastaks peaksid liikmesriigid ja komisjon olema lõpetanud või käivitanud 60 % ulatuses selliste **prioriteetsete Euroopa teadustöö infrastruktuuride** ehitamise, mis on praegu määratletud teadustöö infrastruktuure käsitleva Euroopa strateegiafoorumi raames¹². Nimetatud infrastruktuuride (samuti IKT ja muude infrastruktuuride) innovatsioonipotentsiaali tuleb suurendada. Liikmesriikidel palutakse rakenduskavad läbi vaadata, et hõlbustada ühtekuuluvuspoliitika alusel eraldatavate vahendite kasutamist sel eesmärgil.

2.3. ELi rahastamisvahendite suunamine innovaatilise liidu prioriteetidele

Keskendudes Euroopa tasandil tipppädevusele, on ELi teadus- ja innovatsiooniprogrammid liitu hästi teeninud. Euroopa Teadusnõukogu maine näitab, et see on õige suund. Teadusuuringute raamprogrammi koostöö osa prioriteetide seadmise protsess, mis kaasab hulgaliselt sidusrühmi üle Euroopa, kujutab endast ainulaadset lisandväärtust ning lähtealust paljude liikmesriikide programmides määratletud prioriteetidele. Edu on saavutatud ka selliste partnerluste loomisel, kus teadusrahasid kasutavad liikmesriigid ja tööstusharu ühiselt¹³.

Toetudes seni saavutatule, tuleb ELi teadus- ja innovatsioonitegevuse rahastamisvahendite toimimine sujuvamaks muuta ning suunata innovaatilise liidu eesmärkide täitmisele. Kogu teadustöö ja innovatsiooni toimeahel sinisilmsest uuringualgatusest kuni turule jõudmiseni vajab rohkem ja sidusamat toetust. Rahastamisvõimalused peaksid vastama erinevate osalejate ja eriti VKEde, kellel on potentsiaali muuta uurimistulemused uuteks toodeteks ja teenusteks, vajadustele.

Samuti peaks teadus- ja innovatsioonitegevuse mõõtme kaasamine kajastuma ELi rahastamisprogrammides, sh teadusuuringute raamprogramm, konkurentsivõime ja innovatsiooni raamprogramm ning Ühtekuuluvusfond. Ka programmide ülesehitus ja rakendamine peaksid olema paremini koordineeritud, et nende mõju, kasutajasõbralikkus ja ELi lisandväärtus oleksid võimalikud suured.

Võimalusi lihtsustamiseks on endiselt rohkesti. Teadurid ja uuendajad peaksid oma aja pühendama laborile ja tööle, aga mitte paberitele ja asjaajamisele. Teadusuuringute raamprogrammiga¹⁴ seoses on võimalik kiiresti edusamme teha, kui otsused finantsmääruse läbivaatamist käsitlevate komisjoni ettepanekute kohta tehakse aega viitmata.

Kui 20. sajandil kujundasid majandust ümber õhustranspordi ja telekommunikatsiooni aluseks olevad tehnoloogiad, siis ka täna on kasvumootoriks muud nn võimaldavad tehnoloogiad nagu nano-, bio- ja infotehnoloogia. Nende mõju võib ulatuda kõigisse meie eluvaldkondadesse ning seega peab regulatiivne raamistik põhinema teaduslikel tõenditel, läbipaistval teabel ja kodanike kaasamisel. Vaid nii saab Euroopa tagada avalikkuse usalduse teaduslike ja tehnoloogiliste läbimurrete vastu ning luua investeeringutele soodsa keskkonna. Seda peaks toetama tulevikku suunatud mõtlemisvalmidus (sealhulgas ettenägelikkus, prognoosimisvõime, tehnoloogia hindamine ja modelleerimine). Erinevatel tasanditel see kõik juba toimub, kuid vajaks koondamist ja rakendamist poliitika kujundamisel.

6. Tulevased ELi teadus- ja innovatsiooniprogrammid keskenduvad Euroopa 2020. aasta strateegia ja eelkõige innovaatilise liidu eesmärkidele. Pidades silmas

¹² http://ec.europa.eu/research/infrastructures/index_en.cfm?pg=esfri-roadmap

¹³ ELi toimimise lepingu artiklite 185 ja 187 kohased partnerlused (ühised tehnoloogiaalgatused).

¹⁴ Komisjoni teatis „Teadusuuringute raamprogrammide rakendamise lihtsustamine” (KOM(2010) 187).

järgmisi finantsperspektiive kavandab komisjon 2011. aastaks võimalused, kuidas **edaspidi suunata programmid rohkem ühiskonna muutumisega kaasnevatele ülesannetele, muuta rahastamisvahendite toimimine sujuvamaks ning teha nad tunduvalt kergemini kättesaadavaks, püüdes selleks leida paremat tasakaalu kontrollipõhise ja usalduspõhise süsteemi vahel.** Euroopa teadusnõukogu rolli tipppädevuse kujunemise toetamisel tuleks tugevdada ning tööstusest lähtuvatele prioriteetidele (sealhulgas tööstusest lähtuvad partnerlused näiteks võimaldavate tehnoloogiate valdkonnas) teadusuuringute raamprogrammis rohkem tähelepanu pöörata.

7. Komisjon kavandab **tulevased ELi teadus- ja innovatsiooniprogrammid** selliselt, et tagada eriti tugeva kasvupotentsiaaliga VKEdele lihtne juurdepääs ja suurem kaasatus. Paremini tuleks ära kasutada partnerlussuhted liikmesriikide asutustega, lähtudes eelkõige programmide EUREKA ja Eurostars kogemustest.
8. Komisjon **tugevdab poliitika kujundamise teadmusbassi** Teadusuuringute Ühiskeskuse abiga. Komisjon kutsub ellu ka **tulevikku suunatud tegevust käsitleva Euroopa foorumi** (*European Forum on Forward Looking Activities*), mis koondab olemasolevad uuringud ja andmed ning kaasab avaliku ja erasektori sidusrühmad poliitika teadmusbassi täiustamiseks.

2.4. Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituut (EIT) kui innovatsioonihalduse mudel Euroopas

Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudi loomine on olnud uus jõuline ajend nn teaduskolmnurga (haridus, teadusuuringud ja innovatsioon) kolme külje ühitamiseks esimest korda ELi tasandil uute haldus- ja rahastamismudelite abil. Instituut on Euroopa uuendustegevuse stimuleerimisel teerajajaks ja eeskujuks. Selle teadmis- ja innovatsiooniühendused katavad kogu innovatsiooniahel ning on eesmärgiks seadnud teaduse, äri ja hariduse ala rahvusvahelise loomingu ja uuendusliku tippvõimekuse koondamise suuremate ühiskonna eest seisvate ülesannete lahendamiseks. EIT edendab seega innovatsioonipõhist teadustegevust ning ettevõtete loomist ja arendamist, milleks pakub ka ettevõtlusharidust, mida hakatakse tunnustama teadmis- ja innovatsiooniühenduste raames partnerülikoolide poolt omistatavate multidistsiplinaarsete nn EITi kraadidega. EITi sihtasutus tegeleb kõrge riskiteguriga ettevõtlustegevuse uue paindliku rahastamise ning innovatsiooni suunatavate annetusrahade kasutamise võimaluste väljatöötamisega.

Kohustus

9. 2011. aasta keskpaigaks **esitab EIT strateegilise innovatsioonikava oma tegevuse laiendamiseks** innovaatilise liidu tutvustajana. Kava peaks määratlema instituudi pikaajalise arengu innovaatilise liidu tingimustes, mis hõlmab ka uute teadmis- ja innovatsiooniühenduste loomist, tihedaid sidemeid erasektoriga ning suuremat rolli ettevõtluses. See peaks samuti arvestama EITi sihtasutuse loomisega aastal 2010 ning nn EITi kraadi kasutuselevõtmisega 2011. aastal „rahvusvaheliselt tunnustatud pädevustunnistusena”.

3. HEADE IDEEDE TURULE VIIMINE

Täna on Euroopa ettevõtjad ideede turule viimisel vastamisi terve rea takistuste ja ebasoodsate raamtingimustega. Nende takistuste eemaldamisega tuleb Euroopa tasandil süstemaatiliselt tegeleda ning luua innovatsiooni jaoks ühtne turg.

3.1. Innovaatiliste ettevõtete rahastamisvõimaluste parandamine

Euroopal tuleb investeerida heade ideede esilekerkimisse. Seda teeb peamiselt erasektor. Kuid Euroopa investeerib aastas riskikapitali ligikaudu 15 miljardit eurot vähem kui USA ja ettevõtete teadus- ja arendustegevusse tuleks igal aastal paigutada täiendavalt 100 miljardit eurot, et saavutada eesmärgiks seatud 3 % eraldamine SKPst¹⁵. Pangad on üsna tõrksad laenama teadmispõhistele ettevõtetele, kellel ei ole piisavalt tagatise. Finantskriis muutis selle olukorra veelgi troostitumaks.

Turuga seoses võib täheldada olulisi puudusi. Tehnosiirde- ja käivitamisetapis satuvad alustavad ettevõtted nn surmaorgu, kus avaliku sektori toetusi teadusuuringutele enam ei maksta ja erasektori investeeringuid pole võimalik ligi meelitada. Avaliku sektori toetus, mille eesmärk on suurendada rahastamistühiku täitmiseks erasektorist pärinevat stardikapitali, on praegu aga liiga juhuslik või puuduvad selle haldamisel vajalikud oskused ja teadmised.

Innovaatiliste ettevõtete jaoks, kellel on potentsiaali jõuda rahvusvahelistele turgudele, on võimalused saada riskikapitalist kasvu toetavaid rahalisi vahendeid piiratud. Enamik Euroopa riskikapitalifonde on liiga väikesed, et toetada innovaatiliste ettevõtete püsikasvu, ning nende piiratud vahendid ei luba neil spetsialiseeruda ja tegutseda riikidevaheliselt. Euroopa riskikapitaliturg peab hakkama paremini toimima. Selleks tuleb stimuleerida investeerimist ja parandada õigusloomet.

Paljudel tegutsevatel innovaatilistel ettevõtetel – nii suurtel kui ka väikestel – on probleeme kõrgema riskiteguriga laenudega. Pangad ei ole võimelised hindama teadmusel põhinevat omandit, nagu näiteks intellektuaalomand, ning ei ole seetõttu sugugi valmis investeerima selle valdkonna ettevõtetesse. Laene on vaja ka suuremate infrastruktuuriprojektide rahastamiseks.

Nimetatud puuduste kõrvaldamine ja Euroopa muutmine atraktiivseks uuendusinvesteeringute jaoks eeldab avaliku ja erasektori vaheliste partnerluste arukat kasutamist ning regulatiivse raamistiku muutmist. Kõrvaldada tuleb kõik takistused, mis seni veel pärsivad riskikapitalifondide piiriülest tegutsemist. Innovaatiliste ettevõtete registreerimise ja toimimisega seotud formaalsusi tuleb lihtsustada, et neil oleks kergem kapitalile juurde pääseda¹⁶. Riigiabi riskikapitali käsitlevate suuniste toel on liikmesriikidel võimalik turulolevate rahaliste vahendite puudujääke korvata. Tehakse veelkord kindlaks puuduvate rahaliste vahendite suurus, et tagada vastavus kehtivatele tingimustele.

ELi tasandil on seitsmenda raamprogrammi riskijagamisrahastu ning konkurentsivõime ja innovatsiooni raamprogrammi rahastamisvahendite¹⁷ abil investeeringud suurenenud tublisti

¹⁵ Viimased andmed aastast 2008, sealhulgas varase kasvuetapi ja laienemisetapi riskikapital.

¹⁶ Vt komisjoni peatselt avaldatav teatis ühtse turu akti kohta.

¹⁷ Riskijagamisrahastu on krediidiriski jagamise vahend, mille Euroopa Komisjon ja Euroopa Investeeringuspank löid ühiselt teadusuuringute, tehnoloogiaarenduse, näidisprojektide ja innovatsiooni valdkonnas tegutsevate kõrge finantsriskiga erafirmade või avalike asutuste laenude rahastamise

üle kahekümne korra võrreldes ELi eelarveliste eraldistega,¹⁸ kuid ei ole suutnud püsida nõudluse tasemel. Euroopa Investeeringuspanga grupi asjatundlikkus ja seisund turul seoses rahastamisvahendite haldamisega on olnud üks nende edu põhitegureid. Komisjoni soovitatud muudatused finantsmääruses teevad selliste süsteemide rakendamise tulevikus tunduvalt lihtsamaks.

Euroopa 2020. aasta strateegia viite kohaselt võib osutada võimalikuks tuua täiendavaid innovatsiooni stimuleerivaid mehhanisme süsinikdioksiidi saastekvootidega kauplemise turule, eelkõige kiiremate tegutsejate jaoks. Seda mõtet uuritakse põhjalikumalt pärast seda, kui on vastu võetud praegu ettevalmistamisel olevad ELi heitkogustega kauplemise süsteemi peamised rakendusmeetmed.

Kohustused

- 10** Aastaks 2014 peaks EL komisjoni ettepaneku põhjal **välja töötama rahastamisvahendid, mille abil suurendada märgatavalt erasektori vahendite juurdevoolu** ja katta puuduvad investeeringud teadus- ja innovatsioonitegevusse. ELi eelarvelised eraldised peaksid tuntuvalt intensiivistama finantseerimist ja suurendama seitsmenda raamprogrammi ning konkurentsivõime ja innovatsiooni raamprogrammi edu. Komisjon töötab koos Euroopa Investeeringuspanga grupi, liikmesriikide finantsvahendajate ja erainvestoritega välja ettepanekud seoses järgmiste oluliste kitsaskohtadega: i) teadmussiirde ja käivitamisetaapi rahastamine, ii) riskikapital kiiresti kasvavate ning ELi ja maailma turgudele laienevate ettevõtete jaoks, iii) teadus-, arendus- ja innovatsiooniprojektide jagatud riskiga rahastamine iv) laenuid innovaatilistele kiiresti kasvavatele VKEdele ja keskmise kapitaliseeritusega ettevõtetele. Ettepanekutega tagatakse suur võimendav mõju, tõhus haldamine ja lihtne juurdepääs ettevõtete jaoks.
- 11.** Aastaks 2012 tagab komisjon, et **mis tahes liikmesriigis asutatud riskikapitalifondid saavad ELi piires vabalt toimida ja investeerida (vajaduse korral võetakse vastu uued õigusaktid)**. Püütakse välistada piiriülese tegevuse igasugune ebasoodus maksustamine.
- 12. Komisjon tegeleb aktiivsemalt innovaatiliste ettevõtete piiriülese kokkusobitamisega sobivate investoritega. Määratakse selle protsessi juht. Sellele lisaks tegeleb komisjon VKEde finantsfoorumi kontekstis muu hulgas väikeste innovaatiliste ettevõtete eriomaste rahastamisprobleemidega.**
- 13.** 2011. aastal teeb komisjon **vahekokkuvõtte teadus- ja arendustegevusele ja innovatsioonile suunatud riigiabi raamistikuga seonduvast**, selgitades, milliseid innovatsioonivorme on võimalik asjakohaselt toetada – eriti selliste võimaldavate tehnoloogiate ja uuenduste puhul, mille abil on võimalik tegeleda suurte ühiskondlike väljakutsetega – ning nende optimaalseid kasutamisevõimalusi

parandamiseks. Konkurentsivõime ja innovatsiooni raamprogrammi rahastamisvahendid hõlmavad laenu tagatise ja riskikapitali ning neid haldab Euroopa Investeeringufond.

¹⁸ Täna ELi ja EIPi kui riski jagavate partnerite eelarvetest riskijagamisrahastule vastavalt eraldatud 430 miljonit eurot ja 800 miljonit eurot on aidanud toetada investeeringuid mahus üle 18 miljardi euro (15 korda rohkem kui kokku riskijagamisrahastule eraldatud summa ja 42 korda rohkem kui ELi eelarvest eraldatud summa). 400 miljonit eurot, mis eraldati konkurentsivõime ja innovatsiooni raamprogrammi rahastamisvahenditele kuni 2009. aasta lõpuni, on võimendanud investeeringud 9 miljardi euron (22 korda rohkem kui eelarvelised eraldised) ning aidanud ligikaudu 68 000 VKEd.

liikmesriikides. Komisjon annab hinnangu 2008. aastal kasutusele võetud ajutiste riigiabimeetmete, sealhulgas riskikapitali puudutava nn *safe harbour* süsteemi tõhususele ning teeb tulemuste põhjal vajalikud ettepanekud.

3.2. Ühtse innovatsioonituru loomine

Juba ainuüksi mõjukate tarbijatega ühtse turu suurus peaks ligi meelitama innovatsioonile orienteeritud investeringuid ja ettevõtteid, ergutama konkurentsi ning võimaldama ettevõtjatel edukaid uuendusi turustada ja oma äri lennukalt laiendada. Paraku on tõsielus liiga sageli tegemist hoopis killustatud siseriiklike turgude ja kulukate menetlustega. Ettevalmistamisel on ühtse turu akt, mis peaks kõrvaldama viimased tõkkesiseturu teelt.

Euroopas on innovatsiooni investeerimisel suur probleem patentimise komplitseeritus ja sellega kaasnevad märkimisväärsed kulud. Patendikaitse saamine kõigis 27 liikmesriigis on praegu vähemalt 15 korda kallim kui patendikaitse USA-s,¹⁹ mille põhjus on peamiselt tõlkimise ja õigusabi kulud. Selle eest, et ELil ei ole odavat ja lihtsat patenti, maksab lõivu innovatsioon. Seni puuduvast ELi patendist on saanud Euroopa innovatsiooni häbiplekk. See säästaks uuenduslikele ettevõtetele hinnanguliselt 250 miljonit eurot ning tuleb kinnitada viivitamata, et tõendada ELi tõsimeelset pürgimust innovaatiliseks liiduks saada.

Ühtse turu potentsiaal tuleks vabastada innovatsiooninõudlust ergutava poliitika ja eelkõige tõhusa konkurentsipoliitika abil. Enamik varasemaid ELi poliitikaalgatusi keskendus pakkumispoole meetmetele, mis püüdsid innovatsiooni nõ tagant tõugata. Nõudlusepoolsed meetmed aga suurendavad turu osa ning sealsete võimaluste pakkumisega pigem rakendavad ELi innovatsiooni suhtes tõmbejõudu. ELi juhtivate turgude algatuse raames on esimesed sammud tehtud, kuid pakkumist ja nõudlust peaks püüdma julgelt ühendada.

Arukas ja kaugeleulatuvate eesmärkidega reguleerimine võib olla üks peamisi innovatsiooni kannustajaid, eriti kui lähenemine on dünaamiline ja turupõhine. See on eriti oluline ökoinnovatsiooni puhul. Rangemad keskkonnanõuded ja standardid (näiteks autode CO₂ heite kontrollimine), mis seavad lati kõrgele ja võimaldavad edasist arengut prognoosida, on ökoinnovatsiooni jaoks oluline ajend. Toodete heakskiitmise eeskirjade ühtlustamine on sageli väga vajalik. Näiteks ei saa ilma tüübikinnituse eeskirjadeta keskkonnsõbralikke sõidukeid Euroopa teedele lasta.

Standarditel on innovatsiooni seisukohast oluline osa. Nendega kodifitseeritakse teave teatava tehnoloogia tehnilise taseme kohta, võimaldades teadmiste levikut ja uute toodete ja teenuste koostalitlust ning luues platvormi edasistele uuendustele. Näiteks oli Euroopa mobiilsidesüsteemi edu aluseks telekommunikatsioonituru avamine koos GSM standardi kehtestamisega. Kuid standardite kasutegur ilmneb vaid siis, kui nad peavad sammu uue tehnoloogia arenguga. Paras katsumus on innovatsioonitsükli lühenemine ja kolme Euroopa standardiorganisatsiooni piire ületav tehnoloogiate lähenevus. Kui Euroopa standardimissüsteem ei suuda kohaneda, võib see minetada oma tähtsuse ettevõtjate jaoks, kes hakkavad otsima uusi vahendeid (nagu see juhtus IKT sektoris), või halvemal juhul muutuda innovatsiooni piduriks. Dünaamiline standardimissüsteem on ka eeltingimus, et EL suudaks säilitada ja tugevdada oma mõju ülemaailmsete standardite kehtestamisel, kus teised riigid üha jõulisemalt esile kerkivad.

¹⁹ „Economic cost-benefit analysis of the Community patent”, Prof. Bruno van Pottelsberghe (2009).

Suurtel klientidel on otsustav osa kõrgtehnoloogiaettevõtete stimuleerimisel ja rahastamisel. USA kulutab vähemalt 49 miljardit dollarit aastas²⁰ turustamiseelsetele hangetele (st teadus- ja arendusvaldkonna hangetele), millest osa kasutatakse väikeettevõtete innovaatiliste teadusuuringute toetamise (SBIR) programmi vahendusel.²¹ Veelgi rohkem kulutab USA teadus- ja arendustegevuse piire ületavateks innovatsiooniga seotud hangeteks (uus tehnoloogia, uued tooted ja teenused).

Riigihanked moodustavad 17 % ELi SKPst. See on oluline turg, eriti sellistes valdkondades nagu tervishoid, transport ja energeetika. Seega on Euroopal väga suur unarusse jäetud võimalus kannustada innovatsiooni hangete abil. Lisaks on innovaatiliste toodete ja teenuste riigihanked väga olulised avalike teenuste kvaliteedi ja tõhususe parandamiseks ajal, kui eelarvete seis on pingeline. Kuid vaatamata ELi riigihankedirektiividega loodud võimalustele on Euroopa riigihangetest vaid väike osa suunatud innovatsioonile. Seda põhjustavad mitmed tegurid: vähese riskiga lahendusi soosivad ajendid, teadmiste ja suutlikkuse puudumine uue tehnoloogia ja innovaatiliste lahenduste edukaks hankimiseks ning riigihangete ja poliitiliste eesmärkide sidususe puudumine. Abiks võiks siin olla suunamine ja parimate tavade jagamine, eriti keskkonnahoidlike riigihangete valdkonnas. Et riigihangete turud on Euroopas endiselt killustatud, jäävad ka hangete mahud innovaatiliste investeringute jaoks sageli liiga väikseks.

On liikmesriike, kes on alustanud innovatsiooni toetamist sellega, et kasutavad turustamiseelsete hankeid ja püüavad kohandada ELi konteksti USA eduka SBIR programmi põhimõtteid²². Tulemused on lootustandvad, eriti VKEde jaoks (kuigi hanked ei piirdu VKEdega). Kui sellist käsitlust saaks rakendada laiemalt ja ühendada see erinevate tellijate ühishankega, tekiks hiigelturg, mis võimendaks innovatsiooni ja stimuleeriks uute innovaatiliste ettevõtete loomist.

Kohustused

14. Euroopa Parlament ja nõukogu peaksid võtma vajalikud meetmed, et võtta vastu ettepanekud ELi patendi, selle keelelist külge puudutava korra ja vaidluste lahendamise ühtse süsteemi kohta. Eesmärgiks on seatud esimeste ELi patentide andmine 2014. aastal.
15. Alates 2011. aastast peaksid EL ja liikmesriigid **hakkama sõeluma põhivaldkondade regulatiivset raamistikku, alustades ökoinnovatsiooni ja Euroopa innovatsioonialaste partnerlustega seotud aktidest** (vt allpool). Seeläbi selgitatakse välja eeskirjad, mida tuleks täiendada või ajakohastada, ning/või uued eeskirjad, mida oleks vaja rakendada, selleks et stimuleerida piisavalt ja pidevalt innovatsiooni. Komisjon annab juhiseid, kuidas selline sõelumine kõige tulemuslikumalt läbi viia.

²⁰ 2004. aasta näitaja.

²¹ USA kohustab föderaalasutusi eraldama 2,5 % teadus- ja arendustegevuse välisettevõtete eelarvest VKEde innovaatiliste projektide rahastamise jaoks.

²² Nt Ühendkuningriigi SBIR-süsteem ja Madalmaade SBIR-süsteem, mille raames pakutakse lepinguid lahenduste leidmiseks teatavatele avalike teenuste puhul täheldatud probleemidele. Need süsteemid toimivad komisjoni kommertskasutusele eelnevaid riigihankeid käsitlevas teatises esitatud põhimõtete kohaselt. USA eraldab osa föderaalearvest innovatsiooni toetuseks SBIR programmi vahendusel ja see on olnud väga tulemuslik.

16. 2011. aasta esimesel poolel esitab komisjon esimese sammuna teatise ja õigusakti ettepaneku standardimise kohta, mis hõlmab muu hulgas IKT sektorit, selleks et **kiirendada ja ajakohastada standardite kehtestamist, mis võimaldaks koostalitlust ja ergutaks innovatsiooni kiiresti muutuval maailmaturgudel**. Sellele lisandub mitmeaastane programm, et prognoosida uusi standardimisvajadusi ning standardite integreerimist teadusuuringute raamprogrammi teadus- ja arendusprojektidesse. Teatises vaadeldakse ka võimalusi, kuidas tagada pikemas perspektiivis standardimissüsteemi suutlikkus kohaneda kiiresti muutuva keskkonnaga ning aidata kaasa Euroopa strateegiliste sise- ja väliseesmärkide (mis on seotud ka innovatsiooni ja tehnoloogia arenguga) saavutamisele, muu hulgas sõltumatu hinnangu kaasabil.
17. Alates 2011. aastast **tuleks liikmesriikidel ja piirkondadel eraldada sihtotstarbelised eelarverahad turustamiseelsete hangete ning innovaatiliste toodete ja teenuste riigihangete tarbeks** (sh innovatsioonialaste partnerlustega määratletud hanked, vt 5. jagu). See peaks looma **kogu ELi territooriumil hanketurgusid aastakäibega vähemalt 10 miljardit eurot** avalike teenuste tõhusust ja kvaliteeti parandava innovatsiooni jaoks ning ühtlasi käsitlema ühiskonna ees seisvaid probleeme. Eesmärgiks tuleb seada innovaatiliste hanketurgude osas USAga samale tasemele jõudmine. Komisjon annab juhiseid ja käivitab (finants)toetusmehhanismi, et aidata tellijatel hanked läbi viia diskrimineerimist välistaval ja avatud viisil, koondada nõudlust, koostada ühised spetsifikatsioonid ning hõlbustada VKEde juurdepääsu.
- Komisjon annab juhtnööre ka **tellijate ühishangete läbiviimiseks** kooskõlas kehtivate riigihankedirektiivide sätetega ning kasutab kehtivate direktiivide käimasolevat üldhindamist selleks, et kaaluda võimalust kehtestada piiriüleste hangete hõlbustamiseks täiendavaid eeskirju.
18. 2011. aasta alguses esitab komisjon **ökoinnovatsiooni tegevuskava**, mis lähtub innovaatilise liidu põhimõttest ning keskendub konkreetsetele kitsaskohtadele, probleemidele ja võimalustele seoses innovatsiooni kasutamisega keskkonnanäesmärkide saavutamiseks.

3.3. Avatus ja Euroopa loominguine potentsiaal

Ettevõtted tegelevad innovatsiooniga erineval viisil. Mõned tegelevad teadus- ja arendustööga ja töötavad välja uusi tehnoloogialahendusi, teised lähtuvad uuendustes olemasolevast tehnoloogiast ja arendavad uusi ärimudeleid või teenuseid kasutaja- ja pakkujakeskselt või klastrites või võrgustikes tegutsedes. Seega tuleb tegevuspõhimõtted kavandada selliselt, et toetada kõiki innovatsiooni vorme, mitte ainult tehnoloogilist innovatsiooni. Erilähenedmist vajavad võib-olla suure kasvupotentsiaaliga innovaatilised teenused, eriti kultuuri- ja loomevaldkondades²³.

Eriti oluline on disain. Seda peetakse peamiseks teadus- ja tegevusalaks, mille abil ideed turule tuua ning muuta nad kasutajasõbralikeks ja huvipakkuvateks toodeteks. Kuigi mõned Euroopa riigid on disaini alal maailmas esirinnas, puudub teiste riikide ettevõtetel ja

²³ Vt komisjoni roheline raamat kultuuri- ja loomemajanduse potentsiaali rakendamise kohta (KOM(2010) 183 (lõplik)).

tehnilistel õppeasutustel tugev disaini infrastruktuur ja sellealane võimekus. See süsteemiga seotud puudus on seni valdavalt tähelepanuta jäänud, kuid vajab nüüd käsile võtmist.

Probleemide keerukusastme ja innovatsiooni kulukuse kasvamine sunnib ettevõtteid suuremale koostööle. Nõu majasisese arendustööga tegeletakse endiselt, kuid sellele lisandub üha sagedamini püüd leida ja üle võtta ideid ka väljastpoolt, nt ülikoolidest ja alustavatest ettevõtetest. Mõnikord töötatakse uuenduste kallal koos kasutajate ja klientidega, et nende vajadusi paremini rahuldada või luua uusi turulepääse. Seda suundumust tõukab tagant sotsiaalne võrgustumine, samuti pilvteenused, mobiilsidetehnika ja arvutite ühiskasutus, ning see levib nii tootmis- kui ka teenindussektoris. Suur mõju võib sel olla ka uurimis- ja teadustegevusele, haridusele ja ka valitsemiskorraldusele. Sellisel suundumusel avatud ja osaluspõhise innovatsiooni poole on tugev mõju poliitikale. Kuigi on oluline leida tasakaal teadmiste leviku hõlbustamise ja innovatsiooni piisava stimuleerimise vahel, leiab komisjon, et kõnealused suundumused toovad pikaajalist majanduslikku ja sotsiaalset kasu ning neid tuleks seepärast toetada.

Niisiis on erakordselt tähtis jõuda nn viienda vabaduse, mis tähistab mitte üksnes teadurite vaid ka innovaatiliste ideede vaba liikumist, toimima hakkamiseni. Tõeliselt avatud innovatsioon vajab vahendajaid ja võrgustikke, kus kõik osalevad võrdsetel alustel. Rahvusvaheliselt konkurentsivõimelistel klastritel on äärmiselt oluline osa suurte ja väikeste ettevõtete, ülikoolide, uurimisasutuste ning teadurite ja praktikute nii füüsilisel kui ka virtuaalsel kokkutoomisel. Teadmiste siire äri- ja akadeemiliste ringkondade vahel peaks muutuma aktiivsemaks ja riikidevaheliseks. Euroopa võrgustik ettevõtlike ja uuendustegevuse toetamiseks (*Enterprise Europe Network*) pakub riikidevahelise tehnoloogiasirde, vahenduse ning muu innovatsiooni ja äritegevusega seotud tugiteenuseid ning aitab VKEdel toimida rahvusvaheliselt. Seda tuleks toetada ja täiustada.

Avalikest vahenditest rahastatud uuringute tulemused peaksid olema paremini kättesaadavad. Teadusvaldkonna infosüsteemid vajavad täiendamist, ühendamist ja suuremat ühilduvust, sealhulgas *Enterprise Europe* võrgustiku tehnosiirde andmebaasiga BBS. Avaliku sektori teave peaks teadus- ja innovatsioonitegevuse eesmärkidel olema paremini kättesaadav. Sellekohane ettepanek on tehtud digitaalarengu tegevuskavas, mille kohaselt komisjon kavandab aastal 2012 avaliku sektori valduses oleva teabe taaskasutust käsitleva direktiivi põhjalikku läbivaatamist.

Oluline küsimus on, kuidas suurendada intellektuaalomandi õiguste (sh patendid, disain ja autoriõigused) liikuvust ja sellest tulenevat kasu. ELi patent peaks järsult vähendama Euroopas patentimise kulusid, eriti VKEde jaoks, kuid majanduskasu tuleb siiski intellektuaalomandi õiguste kasutamisest innovaatiliste toodete ja teenuste tekkimise huvides. See on otsustava tähtsusega sellistes valdkondades nagu pooljuhid ja telekommunikatsioon, kus ettevõtted peavad ühitama mitmeid olemasolevaid tehnoloogiaid ja vajavad seetõttu juurdepääsu erinevatele intellektuaalomandi õigustele.

Intellektuaalomandi õiguste turg peab muutuma läbipaistvamaks ja vähem killustatuks, et õiguste ostjatel ja müüjatel oleks kerge üksteist leida, et õigustesse investeeritaks ja et tehingud toimuksid õiglastel tingimustel. Kuigi nii liikmesriikide kui ka rahvusvahelisel tasandil on tehtud mitmeid algatusi,²⁴ peaksid need olema Euroopa mõõtmes, et tagada maksimaalne tulemuslikkus ja kasutada ära mastaabisääst. Need teadmiste turud peaksid

²⁴ Nt Taani patendiameti intellektuaalomandi õiguste turg ning ühisalgatus, mille taga on Prantsusmaa *Caisse des Dépôts* ja USA Bank Ocean Tomo.

uutele tulijatele avatud olema ning rakendama ülikoolides, uurimisasutustes ja ettevõtetes seni kasutama intellektuaalomandi õiguste potentsiaali. Sellega loodaks oluline uus sissetulekuallikas, mida saaks kasutada reinvesteeringuteks teadusuuringutesse, tekitades soodsa raharingluse.

Lisaks nõustamisele, mida pakub intellektuaalomandi õiguste kasutajatugi (IPR-Helpdesk), ja koostööle riikide patendiametitega vajavad VKEd selleks, et nende võimalused oleksid suurte ettevõtetele võrdsed, rohkem abi intellektuaal- ja tööstusomandi õiguste kaitse kasutamise seoses.

Et teadmiste turud toimiksid tõhusalt, tuleb põhjalikult uurida intellektuaalomandi ja konkurentsipoliitika omavahelisi seoseid. Sellel küsimusel on mitu tahku. Esiteks peaks intellektuaalomandi õiguste kaitse määr ning Euroopas välja antavate patentide kõrge kvaliteet jääma samaks, et tagada seaduslike õiguste selge määratlemine. Teiseks tuleb ausa konkurentsi tagamiseks uurida intellektuaalomandi õiguste ühiskasutusi (vastastikune litsentsimine, patendipuulid jne), kuigi neil on tavaliselt positiivne mõju. Kolmandaks nõuab standardite kehtestamise menetlus selgeid reegleid seoses intellektuaalomandi õigustega, et vältida olukordi, kus ettevõtte võib registreeritud intellektuaalomandi õiguste standardisse inkorporeerimisega suurendada ebaõiglaselt oma turujõudu.

Kohustused

19. 2011. aastal moodustab komisjon **Euroopa disainiküsimusi käsitleva komitee (*European Design Leadership Board*)**, kes peaks aasta jooksul esitama ettepanekud, kuidas disaini innovatsioonipoliitikas rohkem tähtsustada (näiteks ELi ja/või riiklike programmide abil). Samuti tegeletakse Euroopa tippdisaini märgise (*European Design Excellence*) ettevalmistamisega. Kultuuri- ja loomemajandust käsitleva rohelise raamatu järelmeetmena loob komisjon **Euroopa loovalade liidu (*European Creative Industries Alliance*)**, et leida uusi võimalusi selle valdkonna toetamiseks ja edendada ka muudes sektorites laiemat loovuse kasutamist.
20. Komisjon **toetab avatud juurdepääsu** avalikest vahenditest rahastatud uuringute tulemustele. Ta seab eesmärgiks muuta **avatud juurdepääs väljaannetele üldpõhimõtteks selliste projektide puhul, mida rahastatakse ELi teadusuuringute raamprogrammide vahenditest**. Komisjon toetab **arukate teadusteabe teenuste** arendamist, mis võimaldavad täisotsingut ja uuringuprojektide tulemused lihtsalt kätte saada.
21. Komisjon **aitab kaasa tõhusale teaduskoostööle ja teadmussiirdele** teadusuuringute raamprogrammide piires ja ka väljaspool neid. Koos sidusrühmadega töötab ta välja konsortsiumikokkulepete näidised, mis võimaldavad valida erinevate variantide vahel alates traditsioonilisest lähenemisest intellektuaalomandi kaitsele kuni avatumate käsitusteni. Ka riiklike teadusasutuste teadmussiirde talituste tugevdamiseks tuleb leida mehhanismid, eelkõige läbi riikidevahelise koostöö.
22. 2011. aasta lõpuks, olles teinud tihedat koostööd liikmesriikide ja sidusrühmadega, teeb komisjon ettepanekud, kuidas **arendada Euroopa teadmiste turgu patente ja litsentse silmas pidades. See peaks tuginema liikmesriikide kogemustele** pakkumist ja nõudlust ühitavate **kauplemiskeskondadega seoses, turgudele, mis võimaldavad finantsinvesteeringuid** immateriaalsesse varasse, ning muudele

ideedele, mis puhuvad elu sisse unarusse jäetud intellektuaalomandile (nt patendipuulid ja innovatsioonivahendus).

- 23. Komisjon uurib, millised on konkurentsipoliitika võimalused tagada kaitse intellektuaalomandi õiguste kasutamise vastu konkurentsi kahjustavatel eesmärkidel.** Ülevaates monopolivastaste eeskirjade kohaldamise kohta konkureerivate ettevõtete vaheliste horisontaalpepingute suhtes analüüsib ta ka intellektuaalomandi õigusi käsitlevate koostöölepingute mõju.

4. SOTSIAALSE JA TERRITORIAALSE ÜHTEKUULUVUSE MAKSIMEERIMINE

4.1. Innovatsioonihüved kogu ELi jaoks

Innovaatiline liit peab haarama kõiki piirkondi. Finantskriisi mõju mõnes väiksema tulemuslikkusega piirkonnas on olnud väga suur ja seega seadnud ohtu viimasel ajal toimunud lähenemise²⁵. Euroopa peab hoiduma nn innovatsioonilõhest selles valdkonnas parimate näitajatega piirkondade ja muude piirkondade vahel.

Struktuurifondide osa on siin suur – teadus- ja innovatsioonitegevust juba rahastatakse suurel määral sealsetest vahenditest. Käimasolevaks finantsperioodiks (2007–2013) on kavandatud 86 miljardit eurot. Suur osa sellest rahast on veel kulutamata ning tuleks kasutada paremini innovatsiooni huvides ja Euroopa 2020. aasta eesmärkide saavutamiseks. Praegu eraldatakse liiga palju vahendeid kattuvatele projektidele või prioriteetidele, millega tegelemiseks puuduvad piirkonnal vajalikud eeldused. Piirkondadel tuleb vahendid aruka spetsialiseerumise põhimõttest lähtuvalt ümber suunata ning keskenduda oma tugevatele külgedele, mille puhul neil on võimalik tipptasemele jõuda.

Struktuurifondide tõhusamaks kasutamiseks on teisigi võimalusi. Suhteliselt vähe kasutatakse raha ressursside ja asjatundlikkuse koondamiseks riikidevaheliste projektide abil²⁶ (nt teadustöö infrastruktuuride või maailmatasemel klastrite tekkimise toetamiseks). Rahastamisvahendeid võiks senisest rohkem kasutada teadustöö ja innovatsiooni erarahastamise võimendamiseks. Struktuurifondidest kaasrahastatavaid riigihankeid võiks samuti kasutada nõudluse kasvatamiseks innovaatiliste toodete ja teenuste järele. Innovaatilise liidu jaoks vajalike oskustega inimeste koolitamiseks ja ümberkoolitamiseks võiks tõhusamalt rakendada Euroopa Sotsiaalfondi. Et pakkuda piirkondadele tuge ja suurendada mõju regionaalarengule, tuleks kindlustada piirkonnaülest koostööd toetavaid Euroopa tasandi programme, nagu seitsmenda raamprogrammi „Teadmiste piirkonnad”, konkurentsivõime ja innovatsiooni raamprogrammi rahastatavad klastriprojektid ja *Enterprise Europa Network*, samuti Euroopa territoriaalse koostöö programmi vahenditest rahastatavad tegevused. Tulevased programmid peaksid pakkuma ka motivatsiooni koostööks juhtivate innovatsioonipiirkondade ja järele jõuda püüdvate liikmesriikide piirkondade vahel.

Kohustused

- 24. Alates 2010. aastast peaksid liikmesriigid tunduvalt suurendama ja parandama eraldatud struktuurifondide kasutamist teadus- ja innovatsiooniprojektidega seoses, aitama inimestel omandada vajalikke oskusi, tõhustama riiklike**

²⁵ 2009. aasta Euroopa innovatsiooni tulemustabeli põhjal.

²⁶ Kasutades määruse (EÜ) nr 1083/2006 artikli 37 lõike 6 punkti b kohaseid võimalusi.

süsteemide toimimist ning rakendama aruka spetsialiseerumise strateegiad ja riikidevahelised projektid. Seda tuleks kohaldada ka ELi kandidaatriikide ühinemiseelse rahastamise suhtes. Komisjon on valmis aitama ning kasutab oma piirkondlikke teadustöö- ja klastriprojekte nende muutuste toetamiseks ning selleks, et valmistada 2012. aastaks ette aruka spetsialiseerumise platvorm. Üksikasjad on esitatud lisatud teatises.

- 25.** Liikmesriigid peaksid hakkama ette valmistama 2013. aasta järgseid **struktuurifondide programme, keskendudes veelgi rohkem innovatsioonile** ja arukale spetsialiseerumisele. Tulevaste õigusaktidega, mis sätestavad Euroopa Regionaalarengu Fondi tegevuse ajavahemikuks 2014–2020, tuleb ette näha täiendavate ulatuslike vahendite eraldamine Euroopa Liidu piirkondade innovatsioonialgatuste toetamiseks.

4.2. Sotsiaalhüvede lisamine

Sotsiaalne uuendustegevus on oluline uus valdkond, mille eest tuleb hoolitseda. Heategevusühingute, assotsiatsioonide ja sotsiaalse närviga ettevõtjate nutikuse abil tuleks leida uusi võimalusi selliste sotsiaalsete vajaduste rahuldamiseks, mille jaoks turu ja avaliku sektori panus ei ole piisav. Nende leidlikkust võib kasutada ka käitumuslike muutuste esilekutsumiseks, mida on vaja suurte ühiskonna ees seisvate probleemide nagu kliimamuutused lahendamiseks. Lisaks sotsiaalsete vajaduste rahuldamisele ja ühiskonna probleemidega tegelemisele annavad sotsiaalsed uuendused inimestele lisavõimalusi ning loovad uusi sotsiaalseid suhteid ja koostöömudeleid. Sellega on nad ise olemuselt innovaatilised ja toetavad ühiskonna uuendusvõimelisust.

Euroopast võib leida väga erinevaid näiteid sotsiaalse innovatsiooni kohta: südameveresoonekonna haiguste ennetuskavad, mille sihtrühm on kogu ühiskond, mitte üksnes üksikud riskirühma kuulujad, abivalmis naabrite sotsiaalsed võrgustikud üksikute eakate toetamiseks, linnade öko-kaardid, mis annavad kohalikul tasandil teavet selle kohta, kuidas edeneb heite vähendamise eesmärgi suunas liikumine, või eetilised pangad, kelle finantstooted püüavad maksimaalselt suurendada sotsiaal- ja keskkonnainvesteeringute tasuvust.

Kuid vaatamata ideede küllusele ei ole sotsiaalse uuendustegevuse mõju seni veel see, mis ta olema peaks. Rohkem tuleks toetada eksperimenteerimist. Kui leitakse praeguste tavade ja võrreldes selgete eelistega uued lähenemisviisid, tuleb neid toetada ja levitada. Selleks on vaja pädevaid vahendajaid, tõhusaid stiimuleid ja võrgustikke, mis kiirendaksid ja hõlbustaksid üksteise kogemustest õppimist. Kogu Euroopas on seda laadi infrastruktuurid juba olemas ärivaldkonna innovatsiooni jaoks, kuid sotsiaalse innovatsiooni jaoks need seni veel puuduvad. Mis töötab ja mis mitte ja miks, samuti mida võiks ja tuleks levitada – selle selgitamiseks on vaja paremaid hindamismeetodeid.

Et eelarve karmistamise tingimustes vastata avalike teenuste kasutajate vajadustele ja ootustele, tuleb avalikus sektoris rohkem kui kunagi varem tegeleda innovatsiooniga. Üha rohkem valitsusi mõistab kodanikesksema teenuse tähtsust. Paljud on käivitanud e-valitsuse strateegiad, mille eesmärk on muuta olemasolevad teenused *online*-teenusteks, ning teinud veelgi rohkem, et töötada välja internetipõhine teenindus. ELi tasandil on oluline teha avaliku sektori uuenduslikkus arusaadavamaks, muuta edukad algatused nähtavamaks ja anda võimalus edu võrrelda. Palju sõltub sellest, kas avalikus sektoris tekib piisavalt juhte, kellel

on oskused innovatsiooni haldamiseks. Selleks võib viia koolitused kõrgemale tasemele, samuti kasutada võimalusi heade tavade vahetamiseks.

Innovaatilisele majandusele ülemineku mõju töömaailmale on väga suur. Tööandjad vajavad töötajaid, kes pidevalt ja aktiivselt otsivad uusi ja paremaid viise oma ülesannete täitmiseks. See eeldab mitte üksnes paremaid oskusi, vaid ka uut usaldusel põhinevat suhet tööandja ja töövõtja vahel. See kehtib kõigi tasandite ametikohtade kohta ning peab laienema ka sektoritele, mida tavaliselt ei peeta teadmusega seotuks. Parim näide on hoolekandesektor, kus on vaja heade oskustega, motiveeritud ja kohanemisvõimelisi töötajaid, et pakkuda kõrgetasemelist hooldusteenust üha suurenevale hulga eakatele eurooplastele.

26. Komisjon käivitab **Euroopa sotsiaalse innovatsiooni katseprojekti**, mis pakub sotsiaalsetele ettevõtjatele ning avalikule ja kolmandale sektorile asjatundlikku tuge ja loob sellega seoses võrgustatud „virtuaalkeskuse”.

- Ta edendab sotsiaalset innovatsiooni **Euroopa Sotsiaalfondi** vahendusel, lähtudes suurtest investeeringutest, mida ESF on teinud viimase kümne aasta jooksul sotsiaalsesse innovatsiooni kogu innovatsioonitsükli ulatuses. Lisaks toetatakse Euroopa vaesusevastase võitluse platvormi raames korraldatavaid innovaatilisi sotsiaalseid katseid.

- **Fondi järgmise põlvkonna programmid peaksid keskenduma sotsiaalsele innovatsioonile.** Liikmesriikidel soovitatakse juba praegu suurendada jõupingutusi sotsiaalse innovatsiooni edendamiseks ESFi abil.

27. Alates 2011. aastast toetab komisjon **avalikku sektorit ja sotsiaalset innovatsiooni käsitlevat laiaulatuslikku uurimisprogrammi**, mille raames tegeletakse küsimustega nagu mõõtmine ja hindamine, rahastamine ja muud takistused laienemise ja arengu teel. Esmajärjekorras koostab ta **Euroopa avaliku sektori innovatsioonitegevuse tulemustabeli**, millest lähtub edasine töö avaliku sektori innovatsioonitulemuste võrdlemisel. Koos liikmesriikidega tehakse kindlaks, kas oleks asjakohane koondada Euroopa tasandile avaliku sektori juhtide uued õpikogemused ja võrgustikud.

28. Komisjon konsulteerib tööturu osapooltega, kuidas oleks võimalik laiendada teadusmajandus kõigile ametitasanditele ja kõigisse sektoritesse. Ta palub tööturu osapooltel esitada ettepanekud selle kohta, kuidas töötada välja valdkonnapõhine tööturustrateegia hoolekandesektori jaoks.

5. JÕUDUDE ÜHENDAMINE MURDELISTE UUENDUSTE SAAVUTAMISEKS: EUROOPA INNOVATSIOONIALASED PARTNERLUSED

Euroopa ühiskonna ees on mitmeid keerulisi probleeme, nagu vananev elanikkond, kliimamuutuste mõju ning üha napimaks muutuvad ressursid. Uusi läbimurdelisi lahendusi tuleb leida eluohtlike haiguste ravis, eakate inimeste elukvaliteediga seoses, süsinikdioksiidi ja muude saasteallikate heite järsuks vähendamiseks eriti linnades, alternatiivsete energiaallikate ja kokkukuivava toormega seoses, jäätmetekke vähendamiseks, jäätmete ringlussevõtu parandamiseks ja prügilatesse ladestamise lõpetamiseks, veevarude kvaliteedi parandamiseks, transpordi nõ arukamaks muutmiseks ja ummikute vähendamiseks, tervislike ja kvaliteetsete toiduainete tootmiseks säästval viisil ning tehnoloogiate loomiseks, mille abil

on võimalik kiiresti ja turvaliselt töödelda ja jagada informatsiooni, kasutada sidevahendeid ja luua kokkupuutepunkte.

Edu selliste lahenduste leidmisel suurendab ka meie konkurentsivõimet, võimaldab Euroopa ettevõtetel olla uue tehnoloogia arendamisel eestvedajateks, samuti laieneda ja olla juhtpositsioonis uutel kasvavatel turgudel maailmas ning aidata kaasa suure hulga uute kvaliteetsete töökohtade loomisele.

Arvestades ühiskonna ees seisvate ülesannete raskusastme ja kiireloomulisusega ning ressursside vähesusega, ei saa Euroopa endale enam lubada praegust jõupingutuste killustatust ja aeglust muudatuste tegemisel. Teadus- ja innovatsioonitegevuses tuleb ühendada jõupingutused ja asjatundlikkus ning saavutada nende piisav kaalukus. Samas tuleb meil kohe algusest seada tingimused, mis võimaldavad murrangulised uuendused kiiresti turule viia, muutes need hüvedeks ka elanikele ja suurendades ühtlasi konkurentsivõimet.

i) Uus lähenemisviis Euroopa innovatsioonialastele partnerlussuhetele

Seepärast teatas komisjon Euroopa 2020. aasta strateegias, et käivitab innovaatilise liidu juhtalgatuse raames Euroopa innovatsioonipartnerlused. Partnerlused aitavad kontrollida, kas uus lähenemisviis ELi teadus- ja innovatsioonitegevusele toimib.

Esiteks on need **ajendatud väljakutsetest**, mis keskenduvad ühiskondlikele hüvedele ning seonduvate sektorite ja turgude kiirele moderniseerimisele. See tähendab, et nende haare on laiem kui praeguste vahendite (nt ühised tehnoloogiaalgatused) tehnoloogiale suunatus.

Teiseks hõlmavad need **teaduse ja innovatsiooni kogu toimeahela**. Partnerlused koondavad kõiki asjaomaseid osapooli ELi, riiklikul ja piirkondlikul tasandil, selleks et: i) hoogustada teadus- ja arendustegevuse vallas tehtavaid jõupingutusi, ii) koordineerida investeringuid näidis- ja katseprojektidesse, iii) näha ette vajalikud õigusregulatsioonid ja standardid ning jõustada need kiiresti, iv) mobiliseerida nõudlust eelkõige riigihangete parema koordineerimisega, et tagada kõigi murdeliste uuenduste kiire turulejõudmine. Kui praegu teeb kõike seda igaüks eraldi, siis innovatsioonialased partnerlussuhted peaksid aitama teha kavandamis- ja rakenduskoostööd ning aega kokku hoida.

Kolmandaks muudavad need **praeguste rahastamisvahendite ja algatuste kasutamise sujuvamaks, lihtsamaks ja koordineeritumaks** ning lisavad vajaduse korral uusi meetmeid. See peaks tegema koostöö partnerite jaoks kergemaks ning aitama saavutada paremaid tulemusi lühema ajaga võrreldes tänasega. Niisiis lähtutakse asjakohastest olemasolevatest vahenditest ja meetmetest ning seotakse need üheks sidusaks poliitikaraamistikuks neil juhtudel, kui see tundub mõistlik olevat (nt ühine programmitöö, juhtivad turud, ühised hankekavad enne turuleviimist ja turustamise ajal, regulatiivne sõelumine). Oluline on paindlikkus, sest universaalset kõigile ja kõige jaoks sobivat raamistikku ei tule.

ii) Edu eeldused

Partnerlused tuleks käivitada üksnes nendes valdkondades (ja need peaks hõlmama üksnes sellist tegevust), kus riigi tasandil sekkumine on selgelt põhjendatud ning kus ELi, riiklike ja piirkondlike pingutustega teadus- ja arendustegevuse vallas ning nõudlusel põhinevate meetmetega on võimalik eesmärgile jõuda kiiremini ja tulemuslikumalt.

Partnerluse valik nõ õige kooslusega ja alustel määrab suurel määral ka selle edu. Et lubadused täidetaks, tuleb täita kõik järgmised omavahel seotud tingimused.

- (1) Keskendumine ühele konkreetsele ühiskonna probleemile, mis on ELi ülene, seades selged, auahned ja mõõdetavad eesmärgid, millest tõuseb kasu kodanikele ja ühiskonnale tervikuna enne 2020. aastat ning kus on olemas märkimisväärne uus turupotentsiaal ELi ettevõtetele.
- (2) Tugev poliitiline ja sidusrühmade kohustumus: partnerlused peavad koondama kõik peamised sidusrühmad selgelt määratletud eesmärgi täitmise taha enne 2020. aastat, mida toetab samade põhimõtete pühendunud järgimine pikema ajavahemiku jooksul. Pakutakse välja ka alus avatud innovatsiooni ja kodanike kaasamise ergutamiseks, sealhulgas teadusauhindade väljaandmise näol. Komisjon kavatses olla partnerlussuhete arendamisel taganttõukaja rollis.
- (3) ELi ilmne lisandväärtus: ELi tasandi tegevuse tulemusel peaks efektiivsus suurenema ja mõju laienema (nt lihtsustamine ja parem sujuvus, kahanevate avalike vahendite koondamine ja tõhusam kasutamine, st liikmesriikide teadus- või hankeprogrammide suurem ühtlus, paremad lahendused, koostalitlusvõime ja kiirem rakendamine).
- (4) Tulipunktis on tulemused, tagajärjed ja mõjud: partnerlused peavad olema orienteeritud tulemustele ja ei tohiks seega olla kõikehõlmavad. Ühiskonna ees seisvad ülesanded tuleks lahendamiseks jagada väiksemateks nn töopakettideks, millele erinevad ühtivate huvidega sidusrühmad saaksid koostada oma rakenduskavad, täpsustades, mida on vaja teha, kes teeb ja millise tähtaja jooksul. Eelnevalt tuleks kindlaks määrata selged eesmärgid, vaheetapid ja soovitud tulemused.
- (5) Piisav rahastatus: kuigi innovatsioonipartnerluste üks põhieesmärke on tagada vähete rahaliste vahendite parim kasutus, vältides kulukat dubleerimist, ei saa olla samas kahtlust, et nii suure ülesande täitmiseks on vaja lisavahendeid. Panust oodatakse kõigilt sidusrühmadelt. Komisjon püüab suurendada ELi eelarvelist eraldist, et üldist rahastamismäära kergitada. Ta teeb kättesaadavaks vahendid esimeste partnerluste käivitamiseks praeguse finantsperspektiivi raames ning võtab nende rahastamisvajadusi arvesse ettepanekute koostamisel järgmiste finantsperspektiivide jaoks.

iii) Juhtimine ja töömeetodid

Parimad ideed võivad läbi kukkuda, kui teostus on vilets ja järelevalve nõrk. Partnerluste edu seisukohast on otsustava tähtsusega tõhusate, lihtsate ja piisavalt paindlike juhtimis- ja järelevalvestruktuuride loomine, erinevate huvide lepitamine ning ajakadude tasatgemine.

Juhtimiskorraldus peaks aitama tasakaalustada ühelt poolt vajadust kõrgel tasemel kohustumuse ja toimiva koordineerituse järele ning teiselt poolt hajutatud operatiivvastutust, et tagada valdkonna esindajate ja teiste sidusrühmade panustav osalemine. Partnerlus peab kajastama integreeritud lähenemisviisi selliselt, et nõudluse ja pakkumise ahela eri osadega tegelevad sidusrühmad oleksid piisavalt esindatud. Erinevate osaliste rolli rõhutamiseks tuleb partnerluse etteotsa valida juhtorgan, mis koosneb piiratud arvust liikmesriikide kõrgetest esindajatest (ministritest), parlamendi liikmetest, tööstuse juhtidest, teadustöötajatest ja teistest peamistest sidusrühmadest, kes peavad partnerluse eesmärkide täitmiseks oma osa väga tõsiselt võtma. Juhtorgani toetuseks moodustatakse töörühmad, mis koosnevad avaliku ja erasektori ekspertidest, praktikutest ja kasutajatest, kes määratlevad ja viivad ellu nn

tööpakettide sisu. Juhtorgani eesistujana toimib juhtvolinik (või volinikud) ning selle tööd aitab teha komisjoni vahendatud sekretariaat. Selle esimene ülesanne on koostada mitmeaastane strateegiline tööplaan, mis sisaldab konkreetseid sihte, ülesannete jaotust ning edenemise jälgimiseks vajalike vaheetappide määramist. ELi tasandil teeb komisjon tihedalt koostööd nõukogu ja parlamendiga, et tagada tugev poliitiline toetus iga partnerluse eesmärkidele ja orienteeritusele ning kiirendada vajaliku õigusraamistiku vastuvõtmist.

iv) Euroopa innovatsioonialaste partnerluste määratlemine

Et saavutada Euroopa 2020. aasta strateegias kajastuv arukat, jätkusuutlikku ja kaasavat majanduskasvu käsitlev eesmärk, kavatakse komisjon käivitada olulisemates valdkondades innovatsioonipartnerlused, mis oleksid suunatud peamistele ühiskonna ees seisvatele murepunktidele nagu energia varustuskindlus, transport, kliimamuutused ja ressursinappus, tervishoid ja vananemine, keskkonnahoidlikud tootmisviisid ja maa majandamine.

Partnerlused võiksid tekkida näiteks järgmistel eesmärkidel:

- linnadega seotud (mis tarbivad ligikaudu 80 % kogu **ELi energiast ning kust pärineb umbes sama suur osa kasvuhoonegaasidest**) suure kliimamuutuste- ja energiaväljakutse käsilevõtmine, luues selleks representatiivse peamiste sidusrühmade platvormi ning ergutades olemasoleva IKT kasutamist, et kiirendada arukate võrkude ning taastuva energia allikate kasutamise seotud uute süsteemide kasutuselevõttu, toetades arukamat ja puhtamat linnaliiklust ja hoonete energiatõhususe suurendamist;
- veevarude parema kvaliteedi ja kasutustõhususe tagamine;
- muu kui energiatootmiseks kasutatava toorme tõhusa ja jätkusuutliku haldamise ja kasutamise tagamine kogu väärtusahela ulatuses;
- kasvuhoonegaaside heite vähendamine transpordivahendite (ka väljaspool linnu) keskkonnahoidlikumaks muutmise abil (koostalitlusvõimelised ja arukad liikluskorraldussüsteemid kõigi transpordiliikide puhul), mis edendab logistikat ja suunab käitumistavasid;
- ELi konkurentsivõime suurendamine e-ühiskonna tingimustes, pakkudes kiiremat juurdepääsu teabele ja uusi võimalusi sidesüsteemide, ühilduvuse ja teabejagamise turvaliseks muutmiseks eelkõige tuleviku-interneti abil;
- ressursitõhusal ja vähese heitega viisil toodetud toiduainete tarnete suurendamine täiustatud põllumajanduslike ja töötlemismeetodite abil;
- vananeva elanikkonna elukvaliteedi parandamine, kasutades selleks näiteks uuenduslikke lahendusi, kliinilisi katseid, vanusega seotud haiguste diagnoosimis- ja ravivõimalusi, uusi IKT-põhiseid rakendusi, samuti arendades ja võttes kasutusele eakatele sobivaid uusi tooteid, seadmeid ja teenuseid.

Ettevalmistav töö on käima läinud, et luua partnerlused, mis käsitlevad täisväärtusliku eluperioodi pikendamist, veevarude kasutamise tõhustamist, muud kui energia tootmiseks kasutatavat tooret, arukat liikuvust, põllumajanduslikku tootlikkust ja jätkusuutlikkust, arukaid ja inimsõbralikke linnu, millele lisandub energiatõhusus, puhas transport ja kiire internet (vt III lisa).

Kuid innovatsioonialased partnerlussuhted on uus kontseptsioon, mida komisjon tahaks enne järgmiste partnerluste käivitamist läbi proovida katseprojekti käigus. Katseprojekt aitaks saada kinnitust põhimõtte lisandväärtuse kohta, hinnata kõigi peamiste sidusrühmade huvi ja pühendumisvalmidust, saada ettekujutust võimalustest parimal viisil tööpaketid välja töötada ning tagada tulemuslik juhtimine.

Arvestades projekti sotsiaalset kaalu, valmidusastet ja partnerluspõhimõtte esindatuse määra, teeb komisjon ettepaneku käivitada katseprojektina täisväärtusliku eluperioodi pikendamist käsitlev partnerlus. Selle 2020. aastaks seatud eesmärgid peaksid olema järgmised: võimaldada Euroopa kodanikel elada kauem iseseisvalt ja tervelt, tõstes täisväärtuslike eluaastate arvu keskmiselt kahe võrra, ning selle eesmärgi saavutamiseks parandada meie sotsiaal- ja tervishoiusüsteemi jätkusuutlikkust ja tõhusust, samuti luua innovaatiliste toodete ja teenuste ELi ja ülemaailmsel turul ELi ettevõtetele uusi võimalusi. Üksikasjalikumalt on täisväärtusliku eluperioodi pikendamist käsitlevat kavandatud katseprojekti tutvustatud III lisas.

2011. aasta on partnerluspõhimõtte nn katsefaas. 2010. aasta lõpuks töötab komisjon järgmiste partnerluste tarbeks välja valikukriteeriumid ning range ja läbipaistva valikumenetluse. Need kriteeriumid ja valikumenetlus saavad kasutusvalmis 2011. aasta jaanuariks. Lähtudes nimetatud protsessist ning potentsiaalsete partnerluste kinnitatud valmidusest valdkondades nagu energia, arukad linnad, toorme jätkusuutlik varu, veekasutuse tõhusus, arukas liikuvus ning põllumajanduse tootlikkus ja jätkusuutlikkus, teeb komisjon Euroopa 2020. aasta strateegia jõustamise raames alates 2011. aasta veebruarist kriteeriumidele vastavate partnerluste kohta ettepanekud teistele institutsioonidele, pidades silmas eesmärki arendada välja vähese süsinikdioksiidi heitega energiatõhus majandus, millel on tugev tööstusbaas.

2011. aasta juunis esitab komisjon teatise, milles ametlikustatakse ettepanekud partnerluste kohta ning kirjeldatakse üksikasjalikult juhtimis-, rahastamis- ja rakenduskorraldust. Katsefaasi lõpus, st enne 2011. aasta lõppu vaatab komisjon partnerluspõhimõtte läbi ja annab hinnangu selle tulemuslikkusele, täpsustades, kas ta kavatseb sellega edasi tegeleda ja kuidas, pidades eelkõige silmas järgmise teadusuuringute raamprogrammi vahenditest eraldatavat toetust.

Kohustused:

29. Nõukogu, parlamenti, liikmesriike, tööstusringkondi ja teisi sidusrühmi kutsutakse üles toetama innovatsioonipartnerluse kontseptsiooni ning määratlema konkreetsed ülesanded, mille nad võtavad selle rakendamiseks enda kanda. Komisjon palub kõigil peamistel sidusrühmadel võtta endale kohustus panustada jõupingutustesse ja vahenditesse partnerluse kavandatud eesmärkide saavutamiseks.

Komisjon on avatud ideedele ja arvamustele nende valdkondade kohta, milles võiks edaspidi partnerlus töötada, ning muude edukriteeriumidele vastavate võimalike kandidaatide kohta.

Esimese sammuna hakkab komisjon tegema ettevalmistusi katsepartnerluse käivitamiseks täisväärtusliku eluperioodi pikendamise valdkonnas 2011. aasta alguseks. Võttes arvesse parlamendi ja nõukogu arvamusi ning teiste sidusrühmade märkusi, esitab komisjon ettepanekud järgmiste partnerluste kohta 2011. aasta jooksul.

6. ELI TEGEVUSPÕHIMÕTETE LAIENDAMINE VÄLJAPOOLE ELI PIIRE

Kogu maailmas teravneb konkurents teadmiste vallas ja turgudel. Selle kohta, kuhu suunata oma teadus- ja arendustegevuse ja innovatsiooni valdkonna investeeringud, teeb erasektor otsused globaalses kontekstis. Selles ülemaailmses võidujooksus kipub Euroopa maha jääma. Eespool kirjeldatud innovaatilise liidu meetmed peaksid aitama seda suundumust pidurdada ja muuta Euroopa ettevõtete ja investorite jaoks atraktiivsemaks.

Euroopa edu sõltub sellest, kas suudetakse peatada mitme kümnendi jooksul toimunud nn ajude väljavool ning meelitada siia tippvõimekust. Euroopa ülikoolidest ja instituutidest saab igal aastal teadus- ja insenerikraadi tuhandeid muude riikide kodanikke. Neile tuleks anda võimalus Euroopasse jääda, kasutades teadlaseviisa paketi²⁷ ja nn sinise kaardi süsteemi pakutavaid võimalusi. Lisaks vajalikele õiguslikele tagatistele tuleb neid veenda selles, et Euroopa ülikoolides ja teadusasutustes ning nende ümber tekkinud innovatsiooniklastrites leiab maailmatasemel tipppädevust ning et elu- ja töötingimused seal on kõitvad.

Et Euroopa oleks selles ülemaailmses pürgimuses tiptaseme poole edukas, tuleb tal süvendada rahvusvahelist teaduse ja tehnoloogia alast koostööd. ELi uuringuprogrammid on juba praegu ühed kõige avatumad maailmas. Ka Euroopa turud on kõige avatumad, pakkudes investoritele juurdepääsu 500 miljoni tarbijaga integreeritud ja konkurentsivõimelisele siseturule, kus kehtivad selged, prognoositavad ja õiglased reeglid.

Selle avatuse hindamine peaks kajastuma teadus- ja tehnoloogiakoostöös kolmandate riikidega. Rahvusvaheline koostöö peaks olema ühendatud integreeritud lähenemisviisiga ühiste teadus- ja arendus- või innovatsiooniprojektide tulemuste turuleviimisele. See tähendab eelkõige intellektuaalomandi õiguste samaväärset kaitset, avatud juurdepääsu koostalitlusvõimeliste standarditele, võrdõiguslikel alustel riigihankeid ning muude mittefüüsiliste takistuste kõrvaldamist kaubanduses rahvusvahelistele nõuetele vastavalt.

Selliste universaalsete tingimuste ja kõigile võrdsete võimaluste loomiseks teaduse ja innovatsiooni vallas peab Euroopa oma jõud ühendama. Praegu tundub, et liikmesriigid, piirkonnad ja isegi kohalikud omavalitsused võistlevad omavahel teaduskoostöö lepingute ja muude valdkondade koostöö pärast. Selle tagajärg on jõupingutuste hajumine ja killustumine. Samuti nõrgendab see Euroopa mõjujõudu ja võrdväarsust, kui suuremate maailmapartneritega räägitakse läbi turulepääsu võimalusi. Seega tuleb kindlustada rahvusvahelise teadus- ja tehnoloogiakoostöö ning rahvusvahelise koostöö strateegilise foorumi edu Euroopa kontekstis.

Ning paljud kui mitte kõik ühiskonna ees seisvad keerulised ülesanded, mida püütakse lahendada Euroopa teadus- ja innovatsioonitegevuse abil, on ju globaalsed. Lahenduste leidmine eeldab, et selleks tehtavatesse ponnistustesse annab panuse kogu maailm²⁸. Paljud olulisemad teadustöö infrastruktuurid vajavad väga suuri investeeringuid, mida saab teha üksnes ülemaailmse koostöö raames.

Kohustused

²⁷ Nõukogu direktiiv 2005/71/EÜ (ELT L 289/15, 3.11.2005), sh komisjoni soovitused lühiajalise teadlaseviisa kohta.

²⁸ Selles kontekstis on oluline ELi arengupoliitika roll.

30. 2012. aastaks tuleb ELil koos liikmesriikidega kujundada integreeritud poliitika, mille eesmärk on **kinnistada juhtivate akadeemikute, teadurite ja uuendajate töö- ja elukohana Euroopa ning meelitada siia ka piisaval arvul kõrge kvalifikatsiooniga kolmandate riikide kodanikke.**
31. **Euroopa Liit ja liikmesriigid peaksid käsitama teaduskoostööd kolmandate riikidega kui ühist huvi- ja murepunkti ning jõudma kokkuleppele ühisel lähenemisel sellele. See peaks kaasa aitama ühiskonna valupunktide lahendamise ülemaailmse käsituse kujunemisele ning võrdsete võimaluste ja tingimuste loomisele** (vaba turulepääs, lihtsam standardimine, intellektuaalomandi õiguste kaitse, juurdepääs hangetele jne). 2012. aastal teeb komisjon Euroopa teadusruumi ettevalmistamise raames ettepanekud ELi ja liikmesriikide ühiste prioriteetide kohta teaduse ja tehnoloogia vallas, millel hakkavad põhinema kolmandate riikidega koordineeritud seisukohad ja ühisalgatused ning mis võtavad arvesse rahvusvahelise koostöö strateegilise foorumi tööd. Seni tuleb ELil ja liikmesriikidel kolmandaid riike hõlmavate teadus- ja tehnoloogiaalaste lepingute ja tegevustega seoses tegutseda kooskõlastatult. Uuritakse ELi ja liikmesriikide ning kolmandate riikide vaheliste katuslepingute võimalikku reguleerimisala.
32. Euroopa Liit peab tõhustama koostööd ülemaailmsete teadusuuringute infrastruktuuride väljaarendamiseks. 2012. aastaks **tuleb rahvusvaheliste partneritega jõuda kokkuleppele teadusuuringute infrastruktuuride (sh IKT infrastruktuur) arendamise osas, mida on maksumuse, keerukuse ja/või koostalitlusvõime nõude tõttu võimalik teha üksnes maailma tasandil.**

7. INNOVAATILISE LIIDU MUUTMINE TÕELISUSEKS

ELi ümberkujundamine tõeliseks innovaatiliseks liiduks eeldab pidevaid jõupingutusi, tihedat koostööd ja tõhusat rakendamist kõigil tasanditel (EL, liikmesriigid, piirkonnad) üsna pikkade aastate jooksul. Niisiis tuleb selgelt määratleda innovaatilise liidu kõigi osalejate rollid ja ülesanded ning kehtestada tugevad järelevalvemehhanismid kõrvalekaldumiste vältimiseks.

7.1. Teadus- ja innovatsioonisüsteemide ümberkujundamine

Kuigi ELi tasandi tegevus on tähtis, on ettevõtjate ja kodanike investeerimisvõime ja -valmiduse seisukohast otsustav siiski riikide teadus- ja innovatsioonisüsteemide kvaliteet – ning nende omavaheline seos ja seos ELi tasandiga. Riiklike ja piirkondlike tegevuspõhimõtteid tuleb oluliselt muuta.

Et aidata liikmesriikidel pingeliste eelarvete tingimustes reforme ette valmistada, on komisjon koondanud olemasolevad andmed ja toonud esile tunnused, mis on tavaliselt omased hästitoimivatele süsteemidele. Need on esitatud I lisas. Käesolevas teatises kavandatud poliitilised kohustused juba kajastavad mitmeid nimetatud tunnuseid. Liikmesriikidel soovitatakse kasutada neid tunnuseid oma teadus- ja innovatsioonisüsteemide igakülgse hindamisel ning sellest lähtuvalt määratleda 2011. aasta aprilliks valmivates Euroopa 2020. aasta strateegia põhistes riiklikes reformikavades kõige olulisemateks peetavad reformid. Poliitilised tunnused võivad asjakohased olla ka kandidaatriikide ja võimalike kandidaatriikide jaoks.

Komisjon kasutab nimetatud tunnuseid lähtealusena liikmesriikide vahelise edasise kogemustevahetuse toetamiseks ning poliitikavaldkondade aruandlusvahendite täiustamiseks (nt Trendchart ja ERA-WATCH). Komisjon on valmis toetama ka rahvusvahelist asjatundlikkust vajavate riigipõhiste ülevaadete koostamist. Komisjoni jaoks on eriti oluline uute strateegiliste suhete loomine OECDga.

Komisjon arvab, et Euroopa 2020. aasta strateegia kohase majanduse üldise koordineerimise raames (nn Euroopa semester) võiks konkurentsivõime nõukogul olla uus roll liikmesriikide innovatsioonireformide edenemise järelevalves.

33. Liikmesriikidel soovitatakse I lisa loetletud poliitiliste tunnusjoonte põhjal viia läbi enesehindamine ning nimetada riiklikes reformikavades peamised ülesanded/probleemid ja reformimist vajavad valdkonnad. Komisjon toetab seda protsessi parimate tavade jagamise, eksperdihinnangute ja kinnistavate andmete koondamise abil. Ta kasutab neid ka oma teadus- ja innovatsioonialgatuste puhul. Edenemist jälgitakse majanduse integreeritud koordineerimise raames (Euroopa semester).

7.2. Edu hindamine

Innovaatilise liidu suunas liikumise edu tuleks hinnata Euroopa Ülemkogu tasandil kahe peamise näitaja abil: eesmärgiks seatud investeringutase teadus- ja arendustegevuse puhul ning Euroopa Ülemkogu nõutud uus innovatsiooni näitaja²⁹.

Et aidata komisjonil Euroopa Ülemkogu soovi rahuldada, moodustati juhtivatest ärivaldkonna uuendajatest ja majandusteadlastest koosnev kõrgetasemeline nõukoda eesmärgiga selgitada välja võimalikud näitajad, mis kajastaksid kõige paremini teadus- ja arendustegevuse ja innovatsiooni intensiivsust (vältides samas kattumist eesmärgiga eraldada 3 % SKTst teadus- ja arendustegevusele), keskendusid tulemile ja mõjule ning tagaksid rahvusvahelise võrreldavuse.

Nõukoda otsustas,³⁰ et innovatsiooni (tehnoloogilisest innovatsioonist kuni muud liiki innovatsioonini – nt avaliku sektori uuendused) tulemuslikkuse hindamiseks ja jälgimiseks tuleb andmete kättesaadavust ning näitajate katvust ja kvaliteeti kiiresti parandada. Kaaluti kaht võimalust: kolm kasutusvalmis näitajat (põhinevad patentimisavaldustel, kesktehnoloogilise ja kõrgtehnoloogiliste toodete osakaalul kaubandusbilansis ning teadmismahukate teenuste kasutamisel) või üks näitaja (kajastab uuendusliku ettevõtlustegevuse edukat arengut ja dünaamilisust). Kuigi andmed ärivaldkonna muutuste ja suundumuste kohta on põhimõtteliselt olemas, nõuaks näitaja, mille abil hinnata kiiresti kasvavate innovaatiliste ettevõtete osakaalu majanduses, väljatöötamine kuni kaheaastast täiendavat tööd.

Olles tutvunud nõukoja järeldustega, otsustas komisjon soovitada ühe näitajaga varianti (kiiresti kasvavad innovaatilised ettevõtted), mis vastab kõige paremini Euroopa Ülemkogu soovile, isegi kui selle väljatöötamine võtab aega umbes kaks aastat. See variant on hea majanduse dünaamilisuse näitaja, hõlmab majanduse seda olulist osa, kus peavad tekkima töökohad ja kasv, on tulemile orienteeritud ning kajastab innovatsiooni raamtingimusi, mida poliitika kujundajad nii ELi kui ka riikide tasandil saavad mõjutada. See on suunatud ka

²⁹ 25-26. märtsi 2010 Euroopa Ülemkogu järeldused (EUCO 7/10).

³⁰ http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/geoghegan-quinn/hlp/index_en.htm

olulisele puudusele, mis ELil tuleb maailma innovatsiooniala liidritele järelejäudmiseks kõrvaldada.

Samuti on komisjon veendunud, et innovatsiooni mitmetahulisuse tõttu vajab edenemise täismahus järelevalve suurema arvu näitajate kehtestamist. Lähtudes Euroopa innovatsioonitegevuse tulemustabelist on ta välja töötanud teadus- ja innovatsiooniliidu tulemustabeli, mis lubab võrrelda ELi ja liikmesriikide tulemuslikkust mitmete erinevate näitajate põhjal (sh kõrgetasemelise nõukoja soovitatud näitajad). Näitajate loetelu on esitatud II lisas. Parimaid kättesaadavaid andmeallikaid kasutades tuleks kujundada näitajad ka selliste aspektide jaoks nagu muu kui tehnoloogiline innovatsioon, disain, teenuste uuendamine ja tulemuslikkus piirkondlikul tasandil.

34. Komisjon teeb ettepaneku alustada vajalikku tööd uue näitaja väljatöötamiseks, mille abil hinnata kiiresti kasvavate innovaatiliste ettevõtete osakaalu majanduses. See nõuab liikmesriikide ja rahvusvaheliste partnerite täiemahulist koostööd. Nimetatud kohustustest lähtudes teeb komisjon vajalikud ettepanekud ning võtab viivitamata meetmed, et töötada kõnealune näitaja järgmise kahe aasta jooksul välja, tehes vajaduse korral koostööd OECDga. Sellest peaks mõne aja pärast saama uus põhinäitaja, mis võimaldab Euroopa 2020. aasta strateegia raames võrrelda ELi tulemusi tema peamiste kaubanduspartnerite saavutatuga.

- **Komisjon alustab viivitamata innovatsioonitegevuse üldise edenemise hindamist teadus- ja innovatsiooniliidu tulemustabeli põhjal (vt II lisa).**

7.3. Ühine kohustus luua innovaatiline liit

Innovaatilise liidu loomisel on edu aluseks ELi institutsioonide ja teiste sidusrühmade ühispingutused.

Euroopa Ülemkogu peab võtma Euroopa 2020. aasta strateegiast lähtuvalt juhtija ja poliitilise kannustaja rolli.

Nõukogu peaks olema eestvedaja ELi raamtingimuste parandamiseks vajalike meetmete vastuvõtmisel. Pärast Euroopa innovatsioonialaste partnerluste käivitamist tuleks tal hoolt kanda selle eest, et nende meetmete tulemuslikkuse tagamiseks loodaks ka vajalikud tingimused. Komisjoni arvamuse kohaselt võiks nõukogu kui nõ innovatsiooni nõukogu koguneda kord kuue kuu jooksul, tuues edu hindamiseks ja lisatõuget vajavate valdkondade kindlaks tegemiseks kokku vastavad ministrid kokku.

Euroopa Parlamendil palutakse esmatähtsate küsimuste hulka lugeda innovaatilise liiduga seotud ettepanekud ja algatused, sealhulgas Euroopa innovatsioonipartnerluste määratlemine ja nende edu tagamine. Komisjonil oleks heameel, kui parlament korraldaks kord aastas liikmesriikide parlamentide ja sidusrühmade esindajatega suurema poliitilise debati poliitiliste põhisõnumite edastamiseks ning kui innovaatiline liit jääks parlamendi poliitilises päevakorras tähtsamate punktide hulka.

Euroopa Komisjon töötab välja innovaatilise liidu algatuse tegevuskava. Ta aitab liikmesriikidel oma süsteemid ümber kujundada ning toetab kõigil tasanditel heade tavade vahetamise põhimõtet. Komisjon laiendab Euroopa teadusruumi komitee tegevusulatust ning kaasab äri- ja rahandusringkondade silmapaistvaid liidreid ning noori teadureid ja uuendajaid, et innovaatilise liidu toimimist oleks võimalik pidevalt hinnata, arutleda uute suundumuste üle ning anda soovitusi prioriteetide ja meetmete kohta. Komisjon jälgib süstemaatiliselt

edenemist ja esitab kord aastas eduaruande. Vajaduse korral kasutab komisjon oma aluslepingust tulenevaid õigusi, et anda riikide eripära arvestavaid soovitusi selles valdkonnas ning aidata kaasa reformide kulgemisele.

Liikmesriigid (ja nende piirkonnad) peaksid tagama, vajalike juhtimisstruktuuride puudumisel need loodaks. Nad peaksid läbi viima põhjaliku enesehindamise ning otsima võimalusi reformida oma süsteemid tipptaseme poole liikumiseks, tihendama koostööd ja toetama ELi mõõtmega arvestavat arukat spetsialiseerumist. Nad peaksid Euroopa 2020. aasta strateegias seatud prioriteetidele vastavalt läbi vaatama struktuurifondidest kaasrahastatud rakenduskavad ning püüdma leida lisaressursse teadustöö ja innovatsiooni jaoks. Aprilliks 2011 valmivad riiklikud reformikavad peaksid osutama, milliseid konkreetseid samme tehakse edasi ja millised on selleks seatud tähtajad ning kuidas toimub kuluaruandlus (juhul kui nendega kaasneb kulusid). Euroopa teadusruumi komitee peaks vastutama selle eest, et liikmesriigid teeksid innovaatilise liidu suunas liikumisel edusamme, ning tagama vajalikul määral valdkondlike ministeeriumide osalemise ja koordineerituse ettevõtluspoliitika rühmaga.

Sidusrühmadelt – äriühingud, kohalikud omavalitsused, tööturu osapooled, fondid/sihtasutused, valitsusvälised organisatsioonid – oodatakse innovaatilisele liidule tuge. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteelt ja Regioonide Komiteelt oodatakse, et nad töötaksid koos organisatsioonide ja asutustega, keda nad esindavad, suurema toetuse saamise, algatuste ellukutsumise ja parimate tavade leviku nimel.

Komisjon korraldab debattide ning mõtte- ja kogemustevahetuse ergutamiseks innovaatilise liidu teemalisi internetiarutelusid ja võrgusuhetlust.

Muutustele ja innovatsioonile orienteerituse tagamiseks ja kavandatud Euroopa Parlamendi debati toetamiseks kutsub komisjon aastas korra kokku innovatsioonikogu, et arutada innovaatilise liiduga seonduvat asjade seisut. See peaks kaasama ministrid, Euroopa Parlamendi liikmed, äriühingud, ülikoolide ja uurimisasutuste juhid, pankurid ja riskikapitalistid, tippteadurid, uuendajad ja loomulikult ka Euroopa kodanikud.

I LISA Enesehindamine
Hästitoimivate riiklike ja piirkondlike teadus- ja innovatsioonisüsteemide
tunnused

1. **Teadustöö ja innovatsiooni edendamist peetakse üheks kõige olulisemaks poliitikahoovaks, et võimendada konkurentsivõimet ja töökohtade loomist, käsitleda raskemaid ühiskonna probleeme ja parandada elukvaliteeti, ning selline sõnum edastatakse ka üldsusele**
 - Avalik tegevus kõigis asjaomastes poliitikavaldkondades, sealhulgas haridus ja oskused, toodete ja teenuste turu toimimine, finantsturud, tööturud, ettevõtlus ja ärikeskkond, tööstuspoliitika, ühtekuuluvus / ruumiline planeerimine, infrastruktuur/IKT, samuti maksustamine – ja kõigil tasanditel kavandatakse ja rakendatakse strateegilise, sidusa ja integreeritud raamistiku abil, mis on suunatud innovatsiooni toetamisele ning teadmuse ja alusuuringute tugevdamisele.
 - Kui tegevussuunad ja rahastamine keskenduvad konkreetsetele prioriteetidele, on viimased üha enam orienteeritud raskemate ühiskonna ees seisvate probleemide (ressursinappus, kliimamuutused ning vananemine ja tervis) käsitlemisele ning uute lahendustega kaasneva konkurentsieelise loomisele.

2. **Teadus- ja innovatsioonipoliitika kujundamist ja rakendamist juhitakse kõrgeimal poliitilisel tasandil ning see põhineb mitmeaastasel strateegial. Poliitika ja vahendid suunatakse olemasolevate ja esilekerkivate riiklike/piirkondlike tugevate külgede ärakasutamisele ELi kontekstis (nn arukas spetsialiseerumine)**
 - Tõhus ja stabiilne valitsusest lähtuv struktuur, mida tavaliselt juhitakse kõrgeimal poliitilisel tasandil, määratleb mitmeaastased laiemad poliitikasuundumused ja tagab nende jätkusuutliku ja koordineeritud rakendamise. Struktuuri toetavad kõiki asjaomaseid sidusrühmi (tööstus, piirkondlikud ja kohalikud omavalitsused, parlamendid ja kodanikud) hõlmavad võrgustikud. See stimuleerib innovatsioonikultuuri ning vastastikust usaldust teadusringkondade ja ühiskonna vahel.
 - Mitmeaastases strateegias kinnitatakse kindel arv prioriteete, lähtudes riikliku ja piirkondliku tasandi tugevuste ja nõrkuste, samuti esilekerkivate võimaluste (arukas spetsialiseerumine) ja turuarengute rahvusvahelisest analüüsist, ning prognoositav poliitika- ja eelarveraamistik. Strateegia kajastab asjakohaselt ELi prioriteete, vältides jõupingutuste soovimatut dubleerimist ja killustamist, ning püüab aktiivselt leida võimalusi ühisprogrammide koostamiseks, piiriüleseks koostööks ning ELi rahastamisvahendite mõju suurendamiseks. Kahepoolne koostöö ELi väliste riikidega põhineb selgel strateegial ning seda koordineeritakse võimaluse korral teiste ELi liikmesriikidega.
 - Kehtestatud on tõhus kontrolli- ja järelevalvesüsteem, mis kasutab täiel määral tulemusnäitajaid, rahvusvahelisi võrdlusuuringuid ja järelehindamisvahendeid.

3. **Innovatsioonipoliitika on laiapõhjaline ning laiema haardega, kui üksnes tehnoloogiline uurimistöö ja selle rakendused**

- Aktiivselt toetatakse (muu hulgas interdistsiplinaarsema töö kaudu, mis kaasab avatud innovatsiooni oluliste osapooltena kasutaja- või tarbijarühmad) innovatsiooni laiemat käsitlust, mis hõlmab teenuste uuendamist, protsesside täiustamist ja organisatsioonilisi muudatusi, ärimudeleid, turundamist, kaubamärke ja disaini.
- Pakkumist ja nõudlust arvestava poliitika kujundamisel lähtutakse järjepidevuse põhimõttest, kasutades ära ühtse turu vastuvõtuvõimet ja seda suurendades.

4. Avalikud investeeringud teadustööde ja innovatsiooni on piisavad ja prognoositavad ja need on suunatud eelkõige erainvesteeringute stimuleerimisele

- On teada, et avaliku sektori rahalistel vahenditel on oluline osa heatasemelise teadmuse infrastruktuuri kujundamisel ning et see motiveerib tippset hariduses ja teadustöös (sealhulgas juurdepääs maailmatasemel teadustöö infrastruktuurile, piirkondliku teadus-tehnilise võimekuse suurendamine ja innovatsioonitegevuse toetamine eriti majanduslanguse ajal). Seetõttu peetakse investeeringuid haridusse, teadustöösse ja innovatsiooni esmatähtsaks ning nende rahastamine nähakse ette mitmeaastaste tegevuskavade raames, millega tagatakse prognoositavus ja pikaajaline mõju ning vajaduse korral struktuurifondide kasutamine.
- Avalike vahendite kasutamine peaks võimendama erasektori investeeringuid. Uuritakse uuenduslikke rahastamisvõimalusi (nt avaliku ja erasektori vaheline partnerlus) ja maksusoodustusi ning võetakse neid kasutusse. Rakendatakse reforme, et kohaneda muutuvate tingimustega ja tagada optimaalne investeeringutasuvus.

5. Tiptase on teadus- ja innovatsioonipoliitika põhikriteerium

- Teadustöö rahastamine toimub üha sagedamini konkurentsi korras ning tasakaal institutsioonilise ja projektipõhise rahastamise vahel on selgesti põhjendatav. Uurimisasutusi hinnatakse rahvusvaheliselt tunnustatud kriteeriumide alusel ning projektid valitakse välja projektiettepanekute ja eeldatavate tulemuste kvaliteedist lähtuvalt, millele välisekspertid annavad oma hinnangu. Teaduritele eraldatavad rahalised vahendid on siirdatavad nii üle piiride kui ka asutuste vahel. Avalikest vahenditest rahastatud uuringute tulemused on kaitstud ning need avaldatakse nende kasutamist soosival viisil.
- Kõrgematel õppeasutustel ja uurimisinstituutidel on olemas vajalik iseseisvus, et korraldada oma tegevust hariduse, teadustöö ja innovatsiooni vallas, kasutada töölevõtmisel avatud meetodeid ja rahastamisel alternatiivseid allikaid nagu annetused.
- Teadlaskarjääri, sealhulgas doktoriõppe õiguslikud, sotsiaalsed ja rahastamisraamid pakuvad nii meestele kui naistele piisavalt atraktiivseid tingimusi võrreldes rahvusvaheliste ja eriti USA standarditega. See hõlmab soodsaid tingimusi era- ja tööelu ühitamiseks ning erialaseks arenguks ja õppeks. Rahvusvahelise tippvõimekuse kohalemelitamiseks on olemas stiimulid.

6. Haridus- ja koolitussüsteemid tagavad sobiva oskuskoosluse

- On olemas poliitika ja stiimulid, et tuua teaduse, tehnoloogia, inseneriteaduste ja matemaatika alale piisaval arvul bakalaureuse- ja magistrikraadiga inimesi ning tagada elanikkonna hulgas vajalike oskuste olemasolu (sh tugeva kutseharidus- ja täiendkoolitussüsteemi abil) keskmises ja pikaajalises perspektiivis.
- Õppekavad keskenduvad sellele, et kujundada inimestes õppimisvõimet ja arendada konkreetse õppeaine piire ületavat asjatundlikkust valdkondades nagu kriitiline mõtlemine, probleemide lahendamine, loomingulisus, rühmatöö ning kultuuridevahelise suhtlemise oskused. Erilist tähelepanu pööratakse puudujääkidele innovatsioonitegevusega seotud oskustes. Ettevõtluse alast koolitust ja täiendust pakutakse laialdaselt või on see kaasatud õppekavadesse. Sellega seoses soodustatakse partnerlusi ametliku haridussüsteemi ja muude sektorite vahel.

7. Aktiivselt edendatakse partnerlusi kõrgemate õppeasutuste, uurimiskeskuste ja ettevõtete vahel nii piirkondlikul, riiklikul kui ka rahvusvahelisel tasandil

- Võimaluse korral toetatakse uuringutegevust erinevate vahenditega, et hõlbustada innovaatiliste ideede turuleviimist. On olemas poliitika ja vahendid, nagu innovatsiooni-/teadmusklastrid, teadmussiirde platvormid ja nn tuusikusüsteemid (*voucher systems*), et soodustada koostööd ja teadmiste jagamist ning luua VKEde äritegevusele soodsam keskkond.
- Teadurid ja uuendajad saavad takistusteta liikuda riiklike ja erainstituutide vahel. Intellektuaalomandi õiguste kasutamist reguleerivad selged eeskirjad ning on loodud tugisüsteemid selleks, et hõlbustada teadmussiiret ja ülikoolide nn *spin-off* ettevõtete loomist ning meelitada ligi (riski)kapitali ja investorite võrgustikke.
- Riikidevaheliste partnerluste ja koostöövormide ellukutsumise ja toimimise teel ei ole takistusi.

8. Raamtingimused soodustavad äriinvesteeringuid teadus- ja arendustegevusse, ettevõtlusse ja innovatsiooni

- Innovatsiooni ja ettevõtlust soodustavad ning ärikeskkonna kvaliteeti parandavad tegutsemisviisid on omavahel tihedalt seotud.
- On olemas soodsad tingimused kindlatel alustel riskikapitalituru kasvu turgutamiseks, eriti investeeringute jaoks alustamisjärgus ettevõtetesse.
- Euroopa väikeettevõtlusalgatus (*Small Business Act*)³¹ põhimõtete kohaselt on ettevõtte asutamist ja toimimist reguleerivad eeskirjad lihtsad ja lähtuvad VKEde seisukohast. Õiguslik raamistik on läbipaistev ja ajakohane. Eeskirjade täitmist kontrollitakse. Turud on dünaamilised ja konkurentsivõimelised. Ergutatakse riskivalmidust. Maksejõuetust käsitlevad õigusaktid aitavad

³¹ Kõigepealt mõelge väikestele. Euroopa väikeettevõtlusalgatus „*Small Business Act*” KOM(2008) 374

ettevõtete finantsmajanduse ümber korraldada. Ettevõtjaid, kelle esimene üritus ärimaailmas ehk ebaõnnestus, ei diskrimineerita.

- On olemas tõhus, mõistlike kuludega ja efektiivne süsteem intellektuaalomandi õiguste kaitseks, mis aitab kaasa uuendustegevusele ja motiveerib investeerima. Innovaatiliste toodete ja teenuste turgu ajakohastatakse pidevalt tõhusa standardimissüsteemi abil.

9. Avalik toetussüsteem ettevõtete teadus- ja innovatsioonitegevusele on lihtne, kergesti juurdepääsetav ja kvaliteetne

- On olemas teatav hulk eesmärgikindlaid, selgesti eristatud ja kergesti juurdepääsetavaid tugisüsteeme, mis ühilduvad ELi tasandi tugimeetmetega ning mis on suunatud erasektori uuendusinvesteeringutega seotud täpselt tuvastatud turutõrgete kõrvaldamisele.
- Rahaline toetus vastab ettevõtete ja eriti VKEde vajadustele. Tähelepanu keskmes on pigem tulem kui algne panus ja kontrollimine. Bürokratia on minimaalne, valikukriteeriumid on üheselt mõistetavad ning lepingu sõlmimiseni ja rahade väljamaksmiseni kuluv aeg on nii lühike kui võimalik. Rahastamissüsteeme hinnatakse regulaarselt ja võrreldakse samalaadsete süsteemidega teistes riikides.
- Riiklikud vahendid eraldatakse rahvusvahelise hindamismenetluse käigus ning riikidevaheline koostöö on teretulnud. Eeskirjad, menetlused ja ajakavad ühtlustatakse, et hõlbustada osalemist ELi programmides ja koostööd teiste liikmesriikidega.
- Sageli pakutakse eritoetust noortele innovaatilistele ettevõtetele, et aidata neil ideed kiiresti turule viia ja edendada rahvusvahelist mõõdet.

10. Avalik sektor kui innovatsioonimootor

- Avalik sektor stimuleerib oma organisatsioonides ja avalike teenuste osutamisel innovatsiooni.
- Aktiivselt kasutatakse innovaatiliste lahenduste riigihankeid, et täiustada avalikke teenuseid (sh sihtotstarbeliste eraldiste abil). Konkursid lähtuvad tulemipõhistest toimivusspetsifikaatidest ning lepingud sõlmitakse pigem innovaatiliste lahenduste leidmist soosivate kvalitatiivsete kriteeriumide (nt olelusringi hindamine) kui madalaima hinna alusel. Kasutatakse ühishangete võimalusi.
- Võimaluse korral tehakse valitsuse valduses olevad andmed kui innovatsiooniresurss vabalt kättesaadavaks.

II LISA

Teadus- ja innovatsioonitegevuse tulemustabel

Allpool esitatud näitajate alusel koostatakse innovaatilise liidu tegevuskava järelevalve raames iga-aastane tulemustabel. Kõige värskema statistika kohased andmed esitatakse iga liikmesriigi, Euroopa Liidu ja peamiste ELi väliste riikide kohta. Andmed püütakse esitada ka ELi liikmesriikide piirkondade kohta. Tulemustabelit koostatakse kuni 2020. aastani ning korrigeeritakse korrapäraselt, et kohendada seda uute andmeallikate ja/või uute poliitikasuundumuste tekkimisel. Komisjonil on vaja leida tulemustabeli jaoks täiendav näitaja, mis kajastaks soolist jagunemist.

Näitaja	Andmete allikas
VÕIMALDAJAD	
Inimressursid	
1.1.1 Uusi doktorikraadi omanikke (ISCED 6) 1000 elaniku kohta vanusegrupis 25-34 aastat*	Eurostat
1.1.2 Kolmanda taseme hariduse omandanud inimeste osakaal (%) vanusegrupis 30-34*	Eurostat
1.1.3 Vähemalt keskastme hariduse omandanud noored (%) vanusegrupis 20-24*	Eurostat
Avatud, tiptasemel ja atraktiivsed teadusuuringusüsteemid	
1.2.1 Rahvusvahelisi koostööväljaandeid miljoni elaniku kohta	Thomson/Scopus
1.2.2 10 % maailmas kõige sagedamini tsiteeritavate väljaannete hulka kuuluvate teaduslike väljaannete osakaal (%) kõigi riigi teadusväljaannete hulgas	Thomson/Scopus
1.2.3 ELi välistest riikidest pärit doktorante ³² miljoni elaniku kohta	Eurostat/OECD
Rahastamine ja toetused	
1.3.1 Avalikud kulutused teadus- ja arendustegevusele, % SKPst	Eurostat
1.3.2 Riskikapital (varane kasvuetapp, laienemine ja asendamine), % SKPst	EVCA/Eurostat
ETTEVÕTETE TEGEVUS	
Ettevõtete investeeringud	
2.1.1 Ettevõtete kulutused teadus- ja arendustegevusele, % SKPst	Eurostat
2.1.2 Innovatsioonikulutused muule kui teadus- ja arendustegevusele, % SKPst	Eurostat
Ettevõtlus	
2.2.1 Ettevõttesisese innovatsiooniga tegelevad VKEd, % kõigist VKedest	Eurostat

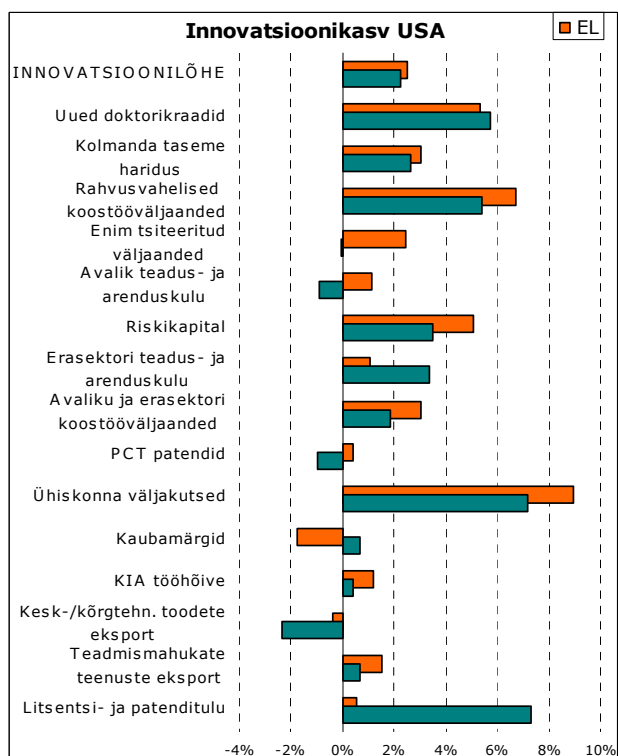
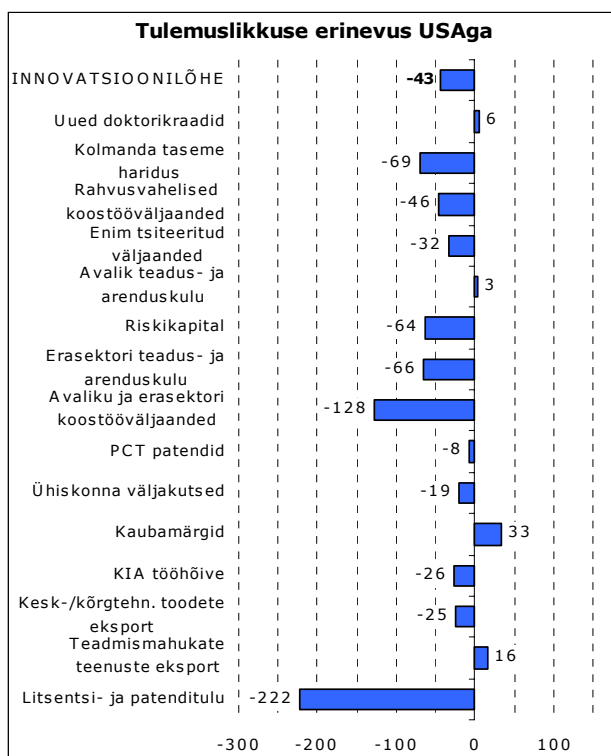
³² Teiste riikide doktorante ELi välistest riikidest.

2.2.2 Teistega innovatsioonikoostööd tegevad VKEd, % kõigist VKEdest	Eurostat
2.2.3 Avaliku ja erasektori koostööväljaandeid miljoni elaniku kohta	Thomson/Scopus
Intellektuaalomand	
2.3.1 Patendikoostöölepingu (PCT) patenditaotlusi SKP miljardi kohta (ostujõu standardi eurodes)	Eurostat
2.3.2 PCT patenditaotlusi ühiskonna probleemidega (kliimamuutused, tervishoid) seoses SKP miljardi kohta (ostujõu standardi eurodes)	OECD
2.3.3 Ühenduse kaubamärke SKP miljardi kohta (ostujõu standardi eurodes)	OHIM/Eurostat
2.3.4 Ühenduse disainilahendusi SKP miljardi kohta (ostujõu standardi eurodes)	OHIM/Eurostat
TULEM	
Innovaatorid	
3.1.1 Toote- või protsessiuuendusi teinud VKEd (rohkem kui 10 töötajaga), % kõigist VKdest	Eurostat
3.1.2 Organisatsioonilisi või turundusuuendusi teinud VKEd (rohkem kui 10 töötajaga), % kõigist VKEdest	Eurostat
3.1.3 Kiiresti arenevad ettevõtted (rohkem kui 10 töötajaga), % kõigist ettevõtetest ³³	Eurostat
Majanduslik mõju	
3.2.1 Tööhõive teadmismahukates valdkondades (tootmine ja teenused), % kogu tööhõivest	Eurostat
3.2.2 Kesk- ja kõrgtehnoloogilise toodangu eksport, % kogu tooteekspordist	UN/Eurostat
3.2.3 Teadmismahukate teenuste eksport, % kogu teenustekspordist	UN/Eurostat
3.2.4 Turul ja ettevõttes uudse innovatsiooni müük, % käibest	Eurostat
3.2.5 Litsentsi- ja patenditulu välismaalt, % SKPst	Eurostat

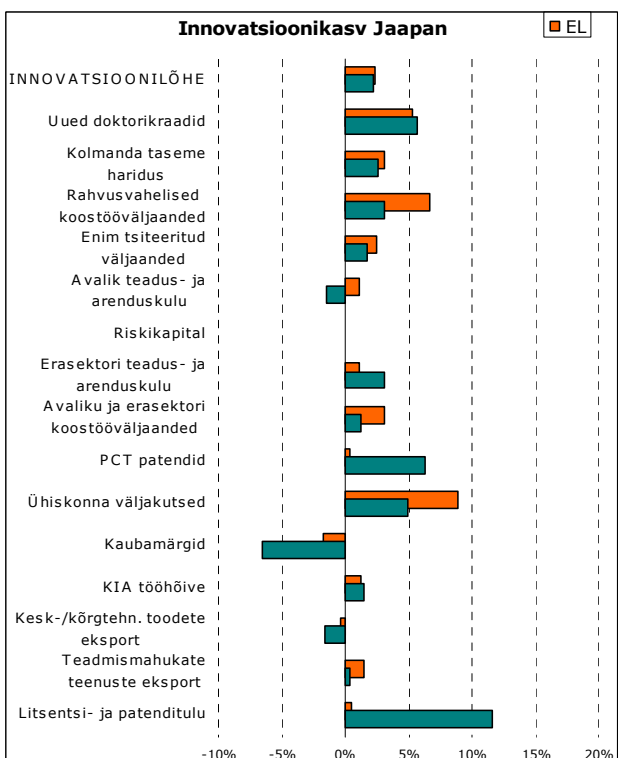
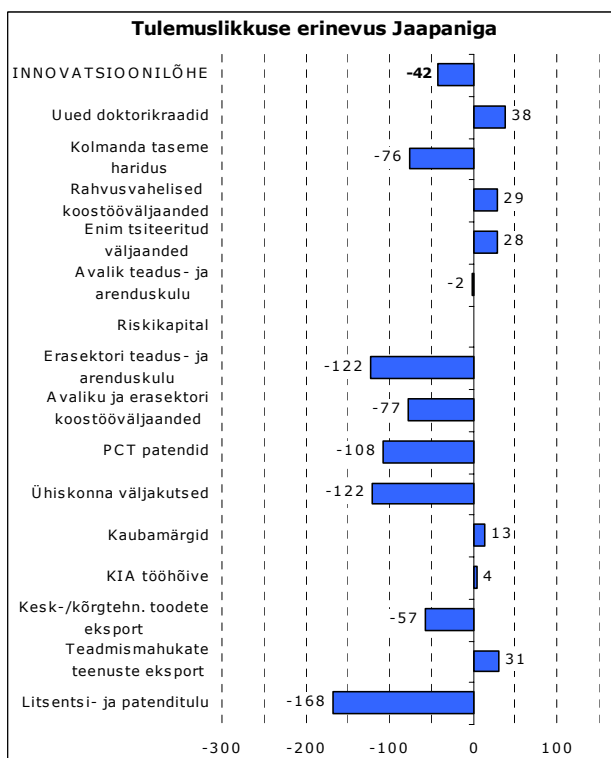
* Nende näitajate puhul tuleb esitada sooline jagunemine.

³³ Kontrollitakse üle andmete kättesaadavaks muutumisel 2011. aastal.

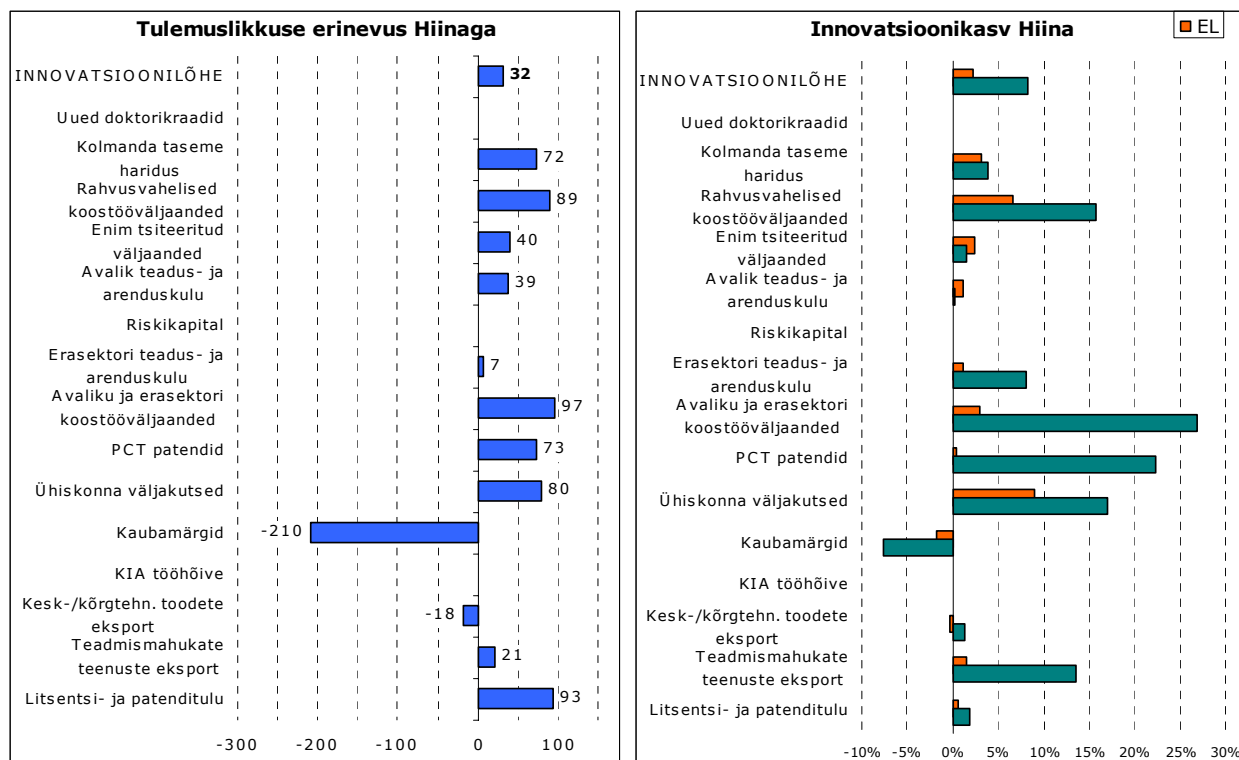
ELi ja USA võrdlus

ELi ja Jaapani võrdlus

ELi ja Hiina võrdlus

Märkus: Võrdlus viimaste andmete põhjal: 2008 kõigi näitajate puhul, välja arvatud: rahvusvahelised koostööväljaanded (2009); enim tsiteeritud väljaanded (2007); avaliku ja erasektori koostööväljaanded (2007); PCT patendid (2007); KIA tööhõive (2007). Jaapani puhul: andmed puuduvad riskikapitali kohta ning viimased andmed KIA tööhõive kohta on aastast 2005. Hiina puhul: andmed puuduvad uute doktorikraadi omanike, riskikapitali, patentide maksumuse, KIA tööhõive kohta.

III LISA
Euroopa innovatsioonialased partnerlused
Täisväärtusliku eluperioodi pikendamist käsitleva Euroopa innovatsioonipartnerluse
katseprojekti eesmärgid ja haare

1. Partnerluse eesmärk

Beebibuumi põlvkonna pensioniikka jõudmisega hakkab üle 60-aastaste inimeste arv kasvama kaks korda kiiremini kui enne 2007. aastat, st ligikaudu kahe miljoni inimese võrra aastas. 2050. aastaks kasvab üle 50-aastaste inimeste arv 35 % ning üle 85-aastaste arv kolmekordistub. Kui praegune haigestumuse tase nendes vanusegruppides jääb samaks, toob tulevik veel mitmele miljonile eurooplasele lisaks kaasa kannatusi selliste vananemisega kaasnevate tervisehäirete nagu neurodegeneratiivsed haigused (Alzheimeri tõbi, Parkinsoni tõbi) ning vähktõbi ja südameveresoonkonna haigused tõttu. Seetõttu on vaja kiirendada sõeluuringute, järelevalve ja (mitteinvasiivse) diagnoosimise abil selliste haiguste avastamist ning nende raviks vajalike ravimite väljatöötamist ja kasutuselevõttu. Innovaatilised lahendused, sealhulgas IKT ja muu tehnoloogia pakuvad uusi võimalusi heatasemeliseks personaalseks raviks ning tervise- ja sotsiaalhoolduseks, mis suurendab meie hooldussüsteemide tõhusust.

Juba lähiaastatel hakkab ühelt poolt tööealise elanikkonna vähenemine ja teiselt poolt pensionäride arvu suurenemine meie hoolekandesüsteeme märgatavalt pingestama. Samal ajal avab eakate erivajadustega tegelemine uusi turuvõimalusi nendele, kellel õnnestub leida arukaid ja uuenduslikke lahendusi elanikkonna vananemisega seotud probleemidele nagu sotsiaalne isolatsioon, suurem vigastuste tõenäosus ja vähenev mobiilsus. Läbimurded selles vallas, mis võimaldaksid eakatel elada kauem tervemana ja iseseisvana, ei tähendaks mitte ainult märkimisväärset sotsiaalset, vaid ka majanduslikku võitu.

2020. aastaks seatud innovatsioonipartnerluse eesmärgid on järgmised: võimaldada Euroopa kodanikel elada kauem iseseisvalt ja tervelt, tõstes täisväärtuslike eluaastate arvu keskmiselt 2 võrra, ning selle eesmärgi saavutamiseks parandada meie sotsiaal- ja tervishoiusüsteemi jätkusuutlikkust ja tõhusust ning luua innovaatiliste toodete ja teenuste ELi ja ülemaailmsel turul ELi ettevõtetele uusi võimalusi.

2. Vahendite ettevalmistamine ja kasutuselevõtmine

Aktiivset ja tervist väärtustavat vananemist käsitlev partnerlus hõlmab:

tugevat teadustöö komponenti, mis võimaluse korral annab tulemuseks uued ravimid eakate tarbeks, uued raviviisid või diagnostilised vahendid, uue institutsioonilise või organisatsioonilise lähenemisviisi ning uued lahendused eakate parema elukvaliteedi tagamiseks. Teadusuuringute läbiviimiseks võib kasutada uusi teadusprogramme või –projekte (panustades eriti turuleviimisele eelnevatele hangetele) või olemasolevate uuringuprogrammide koordineerimist (nagu see juba toimib Alzheimeri tõbe ja vananemist käsitlevate programmide puhul ELi ühise programmi raames).

Näidis- ja katseprojektid, mis hõlmavad eakaid, patsiente, hooldustöötajaid, tervishoiuseadmeid, koduseid ja ühiseid hooldeseadmeid, IKT infrastruktuuri jne, aitavad katsetada piisavalt suure mastaabiga lahendusi koordineeritult erinevates riikides ja erinevas kontekstis. Selliseid esitlusi tuleks teha erinevates kohtades, tagades võrreldavuse ja koostalitlusvõime. Seda tegevust saaks toetada nii riiklike kui ELi vahendite abil (struktuurifondid, Euroopa Investeerimispank ning riiklikud ja Euroopa innovatsioonifondid).

Kiirendada tuleb vajalike raamtingimuste ja nõudluse loomist, mis peab hõlmama kliiniliste uuringute ja katsete eeskirjade täiustamist, uute ravimite kiiremat hindamist Euroopa Ravimiametis, patentimist ja patendikaitset, regulatiivseid nõudeid, nagu meetmed meditsiiniliste ja isiklike andmete kaitseks, hüvitamist riiklike tervisekindlustussüsteemide vahendusel ning avaliku sektori koordineeritud hankeid (riigiasutuste võrgustikud), uute seadmete ja teenuste koostalitlusvõime tagamist ning standardite ja viitespetsifikatsioonide kehtestamist telemeditsiini ja sõltumatu elu toetamiseks, fondi loomist hoolekande uuendusteks ja vähe tähelepanu pälvivate haigustega tegelemiseks ning võimalike turulepääsu takistustega tegelemist kolmandates riikides.

Samuti tuleks määratleda valdkonnad (nii teadus- ja arendustegevuse kui ka sellega seotud küsimuste nagu standardimine puhul), milles koostöö kolmandate riikidega oleks vajalik või soovitatav.

See tähendaks teatavat hulka tööpakette, mille raames töötatakse välja meetmed järgmiste strateegiliste eesmärkide saavutamiseks:

- Leida ja võtta kasutusele innovaatilised lahendused, kliinilised katsed, ravimid ja raviviisid vananemisega seotud krooniliste haiguste (Alzheimeri tõbi, Parkinsoni tõbi, aga ka vähktõbi, diabeet, südame-veresoonkonna haigused jt) vastu võitlemiseks ja nendega tegelemiseks, toetades samal ajal avalike vahenditega ka vähem esinevate, haruldaste või vähe tähelepanu pälvivate haiguste uurimist (kui erasektori teadusinvesteeringud jäävad väheseks).
- Arendada välja uued innovaativsemad tegutsemispõhimõtted ja ärimudelid, et paremini integreerida eakate tervishoiu- ja sotsiaalhooldussüsteemid, parandades koduhoolduse ja eneseabi tingimusi. Kujundada ja rakendada mastapselt uusi innovaatilisi lahendusi (sh IKT põhiseid), mis vastaksid eakate pikaajalise hooldamise nõuetele näiteks krooniliste haiguste puhul. Tööpaketi raames käsitletakse ka riigihangete edendamist ning seda eesmärki aitaks saavutada ELi koostöö tervishoiutehnoloogia hindamise alal. Toetada innovaatiliste lahenduste (sh IKT ja muude tehnoloogiate põhiste) väljatöötamist ja kasutusele võtmist eriotstarbeliselt eakatele suunatud toodete, seadmete ja teenustega seoses (häire- ja turvasüsteemid, tugi igapäevases elus, kukkumiste vältimine, sotsiaalset suhtlust toetavad teenused, kodurobootika ja juurdepääs internetile), et aidata elada aktiivsemalt ja sõltumatumalt.

3. Osalised ja juhtimine

Et tagada edu, loodab komisjon ühendada innovaatiliste partnerluste alla **kõik Euroopa peamised osapooled** kõnealuses valdkonnas ning innustada neid aktiivsele ja pühendunud tegutsemisele. See hõlmab lisaks ELi ja liikmesriikide ametiasutustele ja reguleerijatele, standardijatele ja hankespetsialistidele ka riiklike tervishoiu- ja sotsiaalhooldusasutuste, meditsiinierialade ning tervise ja vananemise küsimustega tegevate uurimisinstituutide esindajaid. Erasektori osalust esindavad farmaatsia- ja biotehnoloogiatööstus, meditsiini- ja abiseadmete tootjad, IKT tööstus, tervise- ja sotsiaalkindlustuse sektor ning (riski)kapitali panustajad. Partnerluses peab oluline osa olema ka eakaid esindavatel kasutajarühmadel ja hooldeorganisatsioonidel.

Aktiivse ja tervist väärtustava vananemise partnerluse edu eest on vastutus innovaatilise liidu juhtalgatuse üldise juhtimise kontekstis pandud tervishoiu volinikule ja digitaalarengu volinikule. Komisjon kutsub eespool nimetud sidusrühmi partnerluses osalema. Liikmesriikide kõrgetasemelistest esindajatest ning tööstuse ja eakate hoolekande

asjatundjatest moodustatakse partnerluse tõhusaks ja õigeaegseks rakendamiseks juhtorgan. Juhtorgan jälgib ekspertidest, praktikutest ja kasutajatest koosneva kolme töökonna tegevust, mis keskendub töopakettide väljatöötamisele ja elluviimisele.

Partnerlusest peaks tõhususega seoses tulu tõusma kõigi osalejate jaoks. Komisjon omalt poolt püüab muuta tegevuse selles valdkonnas sujuvamaks ja lihtsamaks. Näiteks lülitatakse partnerlusse asjakohased tehnoloogiaplatvormid, ühine programmitöö, juhtivate turgudega seotud algatused ning muud ELi raamprogrammide vahenditest rahastatavad asjakohased projektid.

Juhtorgani esimene ülesanne on koostada – töökondade abiga – kuue kuu jooksul strateegiline tööprogramm, milles määratletakse teadusuuringute kava, ning seada prioriteedid seoses näidisprojektide laiaulatusliku käivitamisega, leida viisid asjatundlikkuse koondamiseks, teha kindlaks rahastamisvajadused ning vahendite allikad, samuti teadus- ja innovatsioonitegevuses kiiresti tulemusteni jõudmiseks ning toodete ja teenuste viivitusteta turuleviimiseks vajalikud vahendid ja poliitika. See peaks hõlmama uuringuvajaduse ja juba ettevõetud töö põhjalikku analüüsi, et vältida dubleerimist ja tagada, et partnerluse töö lähtub kõige värskematest teadmistest ja asjatundlikkusest. Määratakse kindlaks rakendusetapid ja järelevalvevahendid. Juhtorganil aitab järelevalvenäitajad välja töötada ja andmeid koguda selleks moodustatud tööühm.

Muud võimalikud innovaatilised partnerlused, mida komisjon on tänaseks kaalunud

Arukad linnad

Võttes lähtekohaks 2010. aasta, kavatakse kuni 2020. aastani toetada mitmeid algatuslikke Euroopa linnu (mille elanikkond peab kokku olema vähemalt 20 miljonit), kes on eesmärgiks seadnud vähendada süsinikdioksiidi heitkoguseid üle 20 %, suurendada taastuvenergia osa elektri-, soojus- ja jahutusenergia tootmisel 20 % ja suurendada energia lõpptarbimise tõhusust 20 %. Partnerlus aitab tõendada, et kohalikul tasandil on võimalik liikuda üsna kiiresti ELi energia- ja kliimaeesmärkide suunas, ning näitab kodanikele, et nende elukvaliteeti ja kohalikku majandusseisu saab parandada investeeringute abil energiatõhususse, taastuva energia allikatesse ja uutesse lahendustesse energiasüsteemi haldamisel, nagu arukad mõõtevahendid ja IKT-uuenduste kasutamine, samuti tõhusamasse linnatransporti.

Tõhusa veekasutusega Euroopa

Partnerluse eesmärk on toetada meetmeid, mis kiirendavad innovatsiooni veemajandussektoris ja aitavad eemaldada uuenduste teelt tõkked. Meetmete abil püütakse täita ELi veepoliitika eesmärgid, vähendades ELi veetarbimist (nn veetarbimise jalajälge), parandada veega varustatust ja toetada ELi veemajanduse juhtrolli maailmas.

Muu kui energiatootmiseks kasutatava toorme jätkusuutlik varu kaasaegses ühiskonnas

Eesmärk on tagada muu kui energiatootmiseks kasutatava toorme kindel varu ning selle tõhus ja jätkusuutlik haldamine ja kasutamine Euroopas kogu väärtusahela ulatuses. See on eriti vajalik erinevatele ühiskonna ees seisvatele probleemidele lahenduste leidmiseks. Partnerluse lähtealuseks on kümne innovaatilise näidistehase rajamine toorme kaevandamiseks, töötlemiseks ja ümbertöötlemiseks ning asenduslahenduste leidmine vähemalt kolme kriitilises seisus toorme kasutamisel.

Arukas liikuvus Euroopa kodanike ja ettevõtete huvides

Partnerluse eesmärk on tagada Euroopale uksest-ukseni pakutavad transpordivõimalused ja tõhus logistika, edendades selleks intelligentsete transpordisüsteemide laialdast ja koordineeritud väljaarendamist ja kasutuselevõttu. Innovaatiline partnerlus lähtub teadus- ja arendustegevuse olemasolevatest tulemustest, täiendab neid uuenduslike lahendustega ja võtab konkreetsesse kasutusse koos edasiste teadus-, poliitika- ja õigusmeetmetega.

Põllumajanduse tootlikkus ja jätkusuutlikkus

Maailma toiduvajadus kasvab järgmise kahe kümnendi jooksul tohutult. Partnerluse eesmärk on toetada ressursitõhusat, tootlikku ja vähese heitega põllumajandussektorit, mis on kooskõlas ka maamajanduse aluseks olevate peamiste ressursside – maa ja vee säästmise põhimõttega. Eesmärk on tagada probleemivaba ja katkematu varustus toidu, sööda ja biomaterjalidega, nii olemasolevate kui ka uute toodetena. Et säilitada keskkond, kohaneda kliimamuutustega ja leevendada neid, on vaja täiustada seniseid protsesse. Partnerlus aitaks ehitada silla kõige eesrindlikumate teadus- ja tehnoloogiasaavutuste ning neid vajavate põllumajandustootjate, äriühingute ja nõuandeteenuste vahele.